

Soort document	Visietekst
Gebruikt voor	Scholen, website
Datum opmaak	Mei 22
Vervaldatum	
Verantwoordelijke	Directie Vrij CLB Aalst

Samenwerking Vrij CLB Aalst - Scholen

Inhoud

1	INLEIDING	3
2	MISSIE EN VISIE.....	3
3	UITGANGSPUNTEN VAN ONZE WERKING - WERKINGSPRINCIPES.....	4
3.1	ONAFHANKELIJK EN IN HET BELANG VAN DE LEERLING	4
3.2	SUBSIDIARITEIT.....	4
3.3	MULTIDISCIPLINARITEIT	4
3.4	DREMPELVERLAGEND	5
3.5	DRM EN BEROEPSGEHEIM.....	6
3.6	PROACTIVITEIT.....	9
3.7	NETOVERSTIJGENDE SAMENWERKING:	9
3.8	KANSENBEVORDERING BINNEN HET CLB AALST	9
3.9	VRAAGGESTUURD EN VERPLICHT	10
4	LEERLINGBEGELEIDING = GEDEELDE ZORG	11
4.1	HET ZORGCONTINUÛM	11
4.1.1	Fase 0 = brede basiszorg.....	12
4.1.2	Fase 1 = verhoogde zorg.....	12
4.1.3	Fase 2 = uitbreiding van zorg.....	14
4.1.4	Fase 3 = individueel aangepast curriculum	14
4.2	LEERLINGENBEGELEIDING OP 4 BEGELEIDINGSDOMEINEN.....	15
4.2.1	Onderwijsloopbaan	15
4.2.2	Leren en studeren	15
4.2.3	Psychisch en sociaal functioneren.....	15
4.2.4	Preventieve gezondheidszorg	16
5	WAT DOEN WE? VRAAGGESTUURDE LEERLINGENBEGELEIDING	16
5.1	ONTHAAL EN VRAAGVERHELDING	16
5.2	HANDELINGSGERICHT ADVIES EN HANDELINGSGERICHTE DIAGNOSTIEK.....	17

5.2.1	Prodia	19
5.2.2	ICF	19
5.3	BEGELEIDING	20
5.4	DRAAISCHIJFFUNCTIE	20
5.4.1	Het CLB als draaischijf tussen school en externen	20
5.4.2	De taak van het CLB binnen de samenwerking met het ondersteuningsnetwerk.....	22
5.4.3	Rol en plaats binnen integrale jeugdhulp (brede instap)	22
6	WAT DOEN WE? AANBODGESTUURDE LEERLINGENBEGELEIDING	22
6.1	OMGAAN MET VERONTRUSTING EN CRISIS.....	22
6.2	LEERPLICHTOPVOLGING	26
6.2.1	Leerplichtbegeleiding	26
6.2.2	Tuchtclassenraad.....	28
6.3	ANDERSTALIGE NIEUWKOMERS.....	28
6.4	BEGELEIDING BUITENGEWOON ONDERWIJS.....	30
6.5	KEUZEPROCESSEN ONDERWIJSLOOPBAAN.....	30
6.5.1	Onderwijsloopbaanbegeleiding op de scharniermomenten.....	30
6.5.2	Informatie-opdracht : collectief informeren	32
6.5.3	Begeleiden van onderwijsloopbaan gewoon onderwijs	32
6.5.4	Aandacht voor ongekwalificeerde uitstroom.....	32
6.5.5	Begeleiden van onderwijsloopbaan buitengewoon onderwijs	33
6.5.6	Overzicht verplichte adviezen door het CLB	33
6.6	SYSTEMATISCHE CONTACTEN & VACCINATIES EN PROFYLACTISCHE MAATREGELN	35
6.6.1	Systematische contactmomenten.....	36
6.6.2	Selectieve contactmomenten.....	38
6.6.3	Vaccinaties.....	38
6.6.4	Profylactische maatregelen.....	39
7	VERSTERKEN VAN HET SCHOOLTEAM.....	39
7.1	BEELDVORMING EN SIGNAALFUNCTIE.....	39
7.2	CONSULTATIEVE LEERLINGENBEGELEIDING.....	39
8	HOE ORGANISEREN WE ONZE WERKING?	39
8.1	ORGANISATIESTRUCTUUR VAN ONS CLB	39
8.2	VERLOOP VAN EEN CLB-TRAJECT	40
8.3	PARTICIPATIE IN HET CENTRUMBEELD.....	41
8.4	SAMENWERKINGSAFSPRAKEN	41

1 INLEIDING

In dit document vind je de handelingsgerichte visie van Vrij CLB Aalst op diverse aspecten van de (samen)werking. Het is enerzijds **informatief** naar de scholen en bevordert de uniforme werking van CLB-medewerkers in de diverse scholen; anderzijds kan het dienen als **referentiepunt** in de bespreking van de samenwerking. Voor de scholen die wij begeleiden zien wij deze tekst als basisdocument voor onze samenwerking om zo een **gelijkgerichte** werking op alle scholen te garanderen.

Met dit document geven we een volledig beeld van de diensten die we als Vrij CLB Aalst aan onze cliënten aanbieden en de manier waarop we die dienstverlening in samenwerking met de scholen (als partner in leerlingenbegeleiding) proberen te verwezenlijken. We zijn in het aanbieden van onze dienstverlening natuurlijk gebonden aan wettelijke opdrachten, zoals omschreven in het decreet van 27 april 2018 over de leerlingenbegeleiding, het decreet Rechtspositie Minderjarigen (DRM, 2004), het decreet Integrale Jeugdhulp (IJH, 2013), het M-decreet (2014).

Dit document vatten we op als een **procesmatig** instrument waarin afspraken en procedures in de tijd kunnen evolueren (hetzij vanuit de praktijk, hetzij vanuit de regelgeving) en dus zal worden bijgestuurd, indien nodig **(in geel gearceerd)**. Door transparant te zijn over onze werking en onze principes hopen we de samenwerking te bevorderen.

2 MISSIE EN VISIE

Het Vrij CLB Aalst maakt deel uit van Vrij CLB Archipel (bestaande uit VCLB Meetjesland, VCLB Deinze, VCLB Zuid-Oost-Vlaanderen, VCLB Ninove en VCLB Aalst) dat op zijn beurt op Vlaams niveau deel uitmaakt van Vrij CLB Netwerk te Schaarbeek. Zij zorgen voor ondersteuning, vorming, contacten met het ministerie van onderwijs, de onderwijskoepels, media,... We proberen onze expertise over de verschillende centra voor leerlingenbegeleiding te bundelen.

Missie (Vrij CLB Netwerk)

Het CLB helpt. We gaan voor het belang van kinderen en jongeren. We creëren onderwijskansen en versterken maatschappelijke participatie. Samen vormen we een netwerk van autonome centra. We geloven in de kracht van het vrij initiatief. We werken daarbij op het kruispunt van onderwijs, welzijn, gezondheid en werk.

Visie (Vrij CLB Netwerk)

Onze cliënten en partners weten waar het CLB voor staat. De leerling is zelf eigenaar van zijn traject en krijgt in dialoog ondersteuning en zorg op maat die geïntegreerd is in zijn leefwereld. We komen op voor elke leerling, zeker wanneer die in zijn ontwikkeling bedreigd is. We zijn de spil tussen onderwijs, welzijn, gezondheid en werk. We werken schoolbetrokken met respect voor het pedagogisch project van de school. We hebben goede relaties met onze partners. Onze cliënten zijn en voelen zich geholpen.

- **Kernwaarden (Vrij CLB Netwerk)**
- deskundig
- respectvol
- gericht op oplossingen
- kansenbevorderend

Kernwaarden Vrij CLB Aalst

Speerpunten in ons beleidsplan 19-24 (Vrij CLB Netwerk) zijn:

- Ons Vrij CLB is stevig verankerd in de lokale gemeenschap
- We bieden maatwerk in samenspraak
- We zijn deskundige, betrokken en enthousiaste medewerkers
- Ons Vrij CLB maakt zijn effectiviteit meetbaar en zichtbaar

3 UITGANGSPUNTEN VAN ONZE WERKING - WERKINGSPRINCIPES

De overheid heeft ons een aantal werkingsprincipes opgelegd. Elke CLB-medewerker is verplicht om zich hier aan te houden.

3.1 ONAFHANKELIJK EN IN HET BELANG VAN DE LEERLING

Als CLB kiezen we resoluut voor de leerling. Wat voor de leerling **het beste** is, is voor ons altijd **het belangrijkste**. We proberen steeds samen met leerling, ouders, school en andere partners naar oplossingen/antwoorden te zoeken. Maar het is de leerling die het tempo en het traject zal bepalen, ook al staat dit haaks op de verwachting van school en/of ouders.

Door onafhankelijk van school en ouders te werken garanderen we een onbevangen opstelling ten opzichte van de leerling. Op die manier kunnen we een vertrouwensband scheppen, wat een voorwaarde is voor een goede begeleiding. Ook bij ouders nemen we deze onafhankelijke positie in. Het CLB garandeert een objectieve aanpak, ongeacht de mening van de school.

Bij verontrusting kunnen we beslissingen nemen, die niet noodzakelijk aansluiten bij de vragen van de leerling en/of ouders. Ook bij deze beslissingen behouden we onze onafhankelijke positie én handelen we in het belang van de leerling.

3.2 SUBSIDIARITEIT

Als CLB werken we aanvullend ten aanzien van de school en de ouders. We verwachten dus dat de school zelf eerst een aantal stappen zet. Er wordt maar overgegaan naar een volgende fase van het zorgcontinuüm als er in eerdere fasen voldoende inspanningen geleverd zijn en/of worden. We kiezen voor de minst ingrijpende vorm van begeleiding en handelen vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid in de leerlingenbegeleiding. We reflecteren en overleggen wie best 'geplaatst' is om met een hulpvraag aan de slag te gaan.

3.3 MULTIDISCIPLINARITEIT

Bij alles wat het CLB doet, wordt er multidisciplinair gewerkt. Dit betekent dat er op ons centrum verschillende disciplines werkzaam zijn (grosso modo: maatschappelijk werkers, psychologen en pedagogen, artsen en verpleegkundigen). Op **maandagnamiddag** van 13u tot 16u30 is er wekelijks multidisciplinair intervisie over begeleidingen, overleg over hulpvragen die dienen gedispacht te worden van onthaler naar trajecter, interne teamwerking, ... Onze medewerkers zijn dan niet bereikbaar en beschikbaar voor scholen/ouders. Alleen voor zéér dringende problemen kan hierop een uitzondering worden gemaakt.

Tussendoor is er ook vaak overleg tussen mensen van verschillende disciplines. Op die manier kunnen we vanuit een brede invalshoek naar vragen kijken en komen tot kwalitatieve handelingsgerichte adviezen.

3.4 DREMPELVERLAGEND

Systematische bekendmaking van de CLB-werking naar leerlingen, ouders en het schoolteam, vinden we een belangrijke eerste stap ivm drempelverlagend werken.

Deze opdracht is evenwel niet eenvoudig omdat enerzijds de leerlingen, ouders en leerkrachten ons rechtstreeks moeten kunnen bereiken (oa brede instap IJH), anderzijds omdat we ons in het zorgcontinuüm van onderwijs eerder op de tweede lijn situeren. Aangezien de leerlingenbegeleiding geen exclusief terrein van CLB is maar gedeeld met de school en we zo snel mogelijk de cliënt op de juiste plaats willen krijgen, is gezamenlijke bekendmaking wenselijk met duidelijkheid rond elkaars rol en positie (o.a. de onafhankelijkheid van het CLB).

We opteren voor communicatiekanalen die

- helder, toegankelijk voor alle doelgroepen en waar kan op maat
  - korte voorstelling in de klas van het 1ste jaar SO
- aansluiten bij die van de school, omdat dit door de meeste ouders/leerlingen gelezen wordt/moet worden gelezen:
  - tekst in het schoolreglement
  - tekst in de schoolbrochure
  - artikel in de schoolkrant
  - website van de school, met bijzondere aandacht voor de CLBchat.be
- eigentijds zijn : website; facebook
- enige duurzaamheid (zowel materieel als ‘weten als ik het nodig heb’) kennen :
  - affiche op school en/of in de klas
  - sticker in de schoolagenda
- gemakkelijk te hanteren zijn qua verspreidingsprocedure :
  - CLB-folder/CLB in 7 vragen bij elke eerste inschrijving samen met het kennismakingspakket van de school voor nieuwe ouders
- efficiënt zijn :
  - CLB-antwoordapparaat (bij vakantieperiodes)
  - affichering op het CLB zelf
  - de eerste infoavond naar de (nieuwe) ouders en/of leerlingen in sept. (op vraag): Als CLB vinden we het belangrijk dat ouders ‘een gezicht’ kunnen plakken op ‘het CLB’. Daarom zal het CLB, in afstemming met de school, zijn algemene werking kort voorstellen op de infoavonden bij het begin van het schooljaar:
    - Algemeen geven we prioriteit aan de avonden voor nieuw ingeschreven leerlingen, in concreto voor de (eerste) kleuters en het eerste leerjaar. Om het haalbaar te houden, kan in het basisonderwijs gekozen worden voor een altemnerend systeem : het ene jaar (eerste) kleuters, het andere jaar eerste leerjaar.
    - Intern opteren we ervoor dat deze info beurtelings door medewerkers kan gebracht worden door de (medisch) contactpersoon aangezien het gaat over basisinformatie over het CLB.
    - **Inspelend op de digitalisering en rekening houdend met efficiëntie (verplaatsing versus 5 min spreektijd) bieden we ook de mogelijkheid aan dat het CLB zich in een filmpje voorstelt. Hiervoor bestaan volgende middelen: [je eerste systematisch contactmoment - YouTube](#) of meer algemeen [Wat is het CLB? \(leerlingen\) - YouTube](#)**

Naar het schoolteam kunnen we ons voorstellen op bv. een personeelsvergadering.

We zorgen voor voldoende **bereikbaarheid** op het CLB. Leerlingen en ouders kunnen met ons contact opnemen via :

- o ons algemeen telefoonnummer: **in het bijzonder vernoemen we onze telefonische maandagavond-permanentie tot 18u.**
- o gsm: op elke gsm is een antwoordapparaat geïnstalleerd voor het geval er niet kan worden opgenomen tijdens de werkuren van de medewerker (omwille van overleg, van testing, ...) Indien de school toch beschikt over het privé-telefoonnummer van de CLB-medewerker wordt dit onder geen beding aan ouders of lln. doorgegeven.
- o e-mail : elk personeelslid heeft een eigen werk-emailadres, via de website te bekomen. We vinden het niet wenselijk dat de CLB-medewerker zijn privé-emailadres gebruikt.
- o een persoonlijk bezoek op het CLB : zie website voor openingsuren en bereikbaarheid tijdens schoolvakanties. Bereikbaarheid tijdens de schoolvakantie stemmen we zoveel mogelijk af met de scholen en de andere CLB's.
- o oudercontact : zie activiteit oudercontact
- o het secretariaat van de school en/of de leerlingenbegeleiding van de school

In noodsituaties kan het nuttig zijn dat de school en het CLB elkaar ook snel (buiten de schooluren) kunnen contacteren. Tijdens de schooluren kan contact worden opgenomen met het centrum waarbij de bediende van permanentie de betrokken CLB-medewerker op de hoogte brengt en vraagt om met de school contact op te nemen. Buiten de kantooruren kan de directeur van de school contact opnemen :

- o bij levensbedreigende besmettelijke ziekten (bv. meningitis, ...)
- o bij andere noodsituaties met de directeur van het CLB. Binnen het CLB werd een crisisteam samengesteld om mee opvang en nazorg bij schokkende gebeurtenissen te voorzien.

De CLB-medewerkers streven naar een maximale **betrokkenheid** van leerlingen, ouders, scholen en externe diensten.

Tot slot bieden we als CLB een **kosteloze** dienstverlening aan.

3.5 DRM EN BEROEPSGEHEIM

Bij het doorgeven en bij het gebruik van leerlingengegevens houden school en CLB rekening met de geldende regels inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, het beroepsgeheim, de deontologie, het decreet rechtspositie van de minderjarige (2004) en het decreet Leerlingenbegeleiding (2018).

We willen in de uitwisseling van leerlingengegevens geen schotten maken maar blijvend gericht samenwerken. We willen in een gemeenschappelijk gedeelde zorg voor de leerling, samen zoeken naar wederzijdse complementaire attitudes en een gepaste communicatie.

Zonder volledig te willen zijn stippen we enkele uitgangspunten aan :

- **elke ouder en minderjarige wordt maximaal betrokken** en geïnformeerd in de stappen van de begeleiding en als eerste (opvoedings)verantwoordelijke geconsulteerd i.v.m. de informatie-uitwisseling tussen school en CLB. Als basisprincipe bij het uitwisselen van informatie geldt dat er niets

achter de rug en over het hoofd van de leerling en zijn ouders gebeurt. Gegevens uit het CLB-dossier worden meegedeeld als er een concrete zorgvraag is (van de school, de ll. of de ouders).

- er wordt telkens **in het belang van de leerling** gehandeld.

- omdat onderwijsinstellingen niet gevat zijn door de jeugdhulpverlening zijn al hun personeelsleden (ook psycholoog of maatschappelijk werker) drager van een **discretieverplichting/ambtsgeheim**. Zij kunnen dus geen vertrouwelijke gegevens vrijgeven aan anderen dan aan ambtsgenoten. De hiërarchische meerdere heeft recht op al hun informatie en is bijgevolg goed geplaatst om de communicatie over privacygevoelige informatie te stroomlijnen. Alle personeelsleden van het CLB zijn drager van het **beroepsgeheim**. Het schoolpersoneel kan geen dossier inkijken op het CLB omdat het beroepsgeheim van de CLB-medewerkers dat niet toelaat.

- het CLB kan enkel dossiergegevens bijhouden van leerlingen waarvoor het zelf een begeleidingstraject loopt. Het zal dus geen gegevens noteren in Lars als de school het CLB consultatief contacteert en informeert. Daarom is het belangrijk om het leerlingendossier van de school te kunnen gebruiken binnen begeleidingstrajecten, om zo voorafgaandelijke gegevens te kunnen raadplegen. Daarom vraagt het CLB, na afspraak met de schooldirectie, **toegang en inzage tot relevante leerlingengegevens uit het schooldossier** zodat hij ten volle kan betrokken worden bij de begeleiding van de leerling.

- school en CLB dienen bij het uitwisselen van privacygevoelige informatie, die nodig zijn om hun taak naar behoren te vervullen, steeds een zorgvuldige afweging te maken tussen **'nice to know'** en **'need to know'**. Die gegevens worden uitgewisseld naargelang de positie van elk schoolpersoneelslid ten opzichte van een concrete leerling, m.a.w. volgens de zogenaamde **kringen van ambtsgenoten**. Privacygevoelige informatie wordt enkel uitgewisseld met die personeelsleden van de school die de info nodig hebben om op een pedagogisch verantwoorde manier met de betrokken leerlingen om te gaan. Met de leerlingenbegeleiding van de school wordt afgesproken welke gegevens uit het zorgoverleg aan bepaalde lkr. (bv. klastit.) moeten worden meegedeeld en hoe dit zal gebeuren (cfr. kringen van ambtsgeheim).

- de CLB-medewerker bespreekt **'CLB-informatie'** mondeling met de school en de ouders en maakt standaard **geen schriftelijk verslag** op voor hen tenzij op uitdrukkelijke vraag van de ll./ouders of bij verwijzing naar derden (bv. RC, CGG, psychiater, ...).

- o Alle CLB-verslagen worden in functie van de ll. en zijn ouders gemaakt en eerst met de ll./ouder besproken en pas nadien eventueel – mits toestemming van de ll. of ouder – aan derden bezorgd.
- o Verslagen van andere diensten (CGG, COS, logo, kine, ...) kunnen enkel met toestemming van de ll./ouders aan de school bezorgd worden. We verzenden verslagen naar privé mailadressen volgens de GDPR-richtlijnen.

- **het handelingsgericht aspect** van diagnoses of besluiten dient steeds betracht te worden i.p.v. de naakte cijfers of gegevens.

- de **resultaten van de medische consulten** worden rechtstreeks meegedeeld aan de ll. en de ouders. Enkel relevante info over gezichtsscherpte, gehoor en spraak mag – met toestemming van de ouders - op handelingsgerichte wijze aan de school gegeven worden (bv. zorgen dat ll. op juiste afstand van

bord zit). In geen geval kunnen andere gezondheidsgegevens uit medische consulten of uit de bijbehorende vragenlijsten rechtstreeks aan de school meegedeeld worden, ook al maakt de school zich over een bepaalde leerling zorgen. Zelfs toelating van de ll. en/of ouders ontslaat de CLB-arts niet van zijn medisch beroepsgeheim. De CLB-arts zal de ouders en/of ll. wel voorstellen om zelf gezondheidsgegevens (bv. epilepsie, diabetes, ...) met de school te bespreken. Hij zal dus nooit als eerste deze info aan de school melden. Enkel als de school door de ouders/ll. zelf op de hoogte is gebracht, kan de CLB-arts verder met de school overleggen rond aanpak, consequenties enz.

- de CLB-medewerker wenst geen schrijfrechten in het (elektronisch) **leerlingendossier van de school** omwille van beroepsgeheim én omdat deze geen bestandhouder is m.b.t. dit dossier. Het schooldossier valt onder een andere regelgeving en verantwoordelijkheid. Indien hij/zij schrijfrechten krijgt, houdt de CLB-medewerker rekening met bovenstaande principes.

- het CLB respecteert strikte vertrouwelijkheid wanneer de leerling of een personeelslid van de school erom verzoekt (**vertrouwelijkheidsexceptie**). Door het inzagerecht van de leerling in het CLB-dossier dient zorgvuldig omgegaan worden met het uitwisselen en noteren van gegevens van de school in het CLB-dossier. D.w.z. dat de gegevens waarvoor bv. het MDO vraagt om strikte geheimhouding, zullen worden genoteerd onder een vertrouwelijkheidsexceptie.

- minderjarigen met voldoende oordeelsvermogen (+12-jarigen) kunnen hun persoonlijkheidsrechten zelfstandig uitoefenen. Naarmate zij geacht worden zelf beslissingen te kunnen nemen, vermindert het ouderlijk gezag alsook het recht van de ouders op vertrouwelijke informatie m.b.t. hun kind. Het zal tijd, gesprek, overleg, consequenties schetsen, onderhandelen vragen met deze **bekwame minderjarige** om in zijn/haar belang de communicatie over deze vertrouwelijke informatie te mogen en kunnen voeren **met zijn/haar ouders**. Aan de minderjarige leerling een absolute geheimhouding garanderen t.a.v. zijn ouders kan dan ook weer niet omdat dit een adequate hulpverlening soms kan beletten.

- indien een persoon in hoge nood verkeert (dreiging van groot gevaar), dan moet elke burger die hiervan getuige is de nodige hulp verlenen die op dat moment het meest adequaat lijkt, zo niet pleegt deze persoon schuldig verzuim.

- Wat betreft het uitwisselen van administratieve gegevens:

In het begin van het schooljaar verstuurt de administratief verantwoordelijke van het CLB, verbonden aan uw school, een mail met de vraag naar :

- klaslijsten met naam, voornaam, °datum, geslacht, contactgegevens (tel, mail) en voor nieuwe lln., de vorige school
- aantallen per klas
- (fotolijsten)

Deze gegevens worden zo snel mogelijk verwacht ifv het aanvragen van CLB-dossiers, de interne herschikking van leerlingendossiers n.a.v. schoolverandering enz.

Na elke schoolvakantie (herfst, kerst, krokus, pasen) vragen we alle in- en uitschrijvingen (met zelfde gegevens als supra) en klasveranderingen te signaleren aan deze administratief verantwoordelijke omwille van dezelfde redenen. In het bijzonder vragen we ook in dezelfde mail de nieuwe anderstalige nieuwkomers.

Nieuwe lln. in het BuO worden steeds dadelijk gesignaleerd aan de CLB-contactpersoon.

Op het einde van het schooljaar vraagt de CLB-administratief verantwoordelijke i.f.v. de planning van de medisch onderzoeken de dagen waarop de klassen niet op medisch onderzoek kunnen komen.

3.6 PROACTIVITEIT

Binnen onze dagdagelijkse werking en vanuit onze opgebouwde expertise, vangen we soms signalen op die belemmerend of bevorderend kunnen zijn voor de leerlingenbegeleiding op school. Met deze signalen kan de school aan de slag gaan om het schoolbeleid op de 4 begeleidingsdomeinen te versterken. Een goed uitgewerkt preventief beleid zal uiteindelijk leiden tot een daling van de individuele zorgvragen.

3.7 NETOVERSTIJGENDE SAMENWERKING:

Op Vlaams niveau werken we waar mogelijk netoverstijgend samen met andere CLB's, dit is meest zichtbaar in projecten als: Onderwijskiezer, CLB ch@t, ISC-richtlijnen,...

Op lokaal niveau gaan we regelmatig in overleg met CLB GO! Dender en werken we samen in het netoverstijgend infomoment 6de lj, permanentie in het Overkophuis, vertegenwoordiging op diverse fora.

3.8 KANSENBEVORDERING BINNEN HET CLB AALST

Als CLB streven we ernaar om alle leerlingen zoveel mogelijk kansen te bieden om een succesvolle onderwijsloopbaan uit te bouwen. Via de regelgeving hebben we daar een duidelijke opdracht in gekregen. We hebben als CLB bijzondere aandacht voor leerlingen die in hun leerproces en ontwikkeling bedreigd worden omwille van hun sociale achtergrond en leefomgeving. Het zich niet goed voelen heeft immers een negatieve invloed op de algemene ontwikkeling van kinderen en jongeren.

Niet alle kinderen vertrekken met dezelfde kansen in het onderwijs. Het is dan ook een uitgelezen kans om vanuit de scholen te werken en aandacht te hebben voor deze ongelijkheid.

Werken aan Gelijke Onderwijskansen is een belangrijke opdracht voor elke school, maar tegelijkertijd ook één van de grootste uitdagingen van ons en van het onderwijs. In het samenwerken met de scholen kan het CLB een bijdrage leveren aan het verhogen van de kansen van kinderen, jongeren en hun ouders op lange termijn.

Als CLB ondersteunen we de scholen bij het uitwerken van preventieve acties ten aanzien van prioritaire doelgroepen. Het CLB heeft eveneens expertise om scholen te ondersteunen bij de ontwikkeling van een visie op Gelijke Onderwijskansen en zorgverbreding.

We hebben als doel de school dichter bij de ouders te brengen: uitwerken van communicatie- en participatie-initiatieven t.a.v. de kansarme en allochtone ouders. We willen ook kinderen, jongeren en hun ouders dichter bij de school brengen door hen te ondersteunen in hun contact met de school: voorbereiden van gesprekken, motiverende gesprekken met kinderen en jongeren.

Implementeren van kansenbevordering binnen onze werking

Een brugfiguur in het kader van expertise-uitbreiding

In het CLB is ook een brugfiguur actief. De brugfiguur is een netwerkpersoon die:

- intern een actieve ondersteunende rol heeft bij interventies samen met de andere medewerkers
- maar ook kan ingeschakeld worden op scholen om de verbinding te leggen en/of warm te houden tussen gezinnen en school.

Het hoofddoel van de brugfiguur is vooral om de noden en leefwereld van prioritaire doelgroepen zichtbaar en tastbaar te maken. Vanuit een betrokkenheid bij kansengroepen werkt de brugfiguur

nauw samen met verenigingen waar mensen in armoede het woord nemen en met andere minderhedenforums. Op deze manier staan we nooit ver weg van ervaringen in het echte veld, eveneens stelt het ons in staat om expertise binnen te brengen en te delen. Vorming, kennis verhogen van de sociale kaart ivm kansenbevordering, ... zijn maar een greep uit de initiatieven

Armoede onder de aandacht

In het kader van armoede hebben we in het VCLB een educatief spel ontwikkeld voor de lagereschoolkinderen. Kinderen verwerven op een speelse manier inzichten over het thema. Het spel kan op aanvraag uitgeleend worden. Voor de secundaire scholen is er ook een inleefspel beschikbaar om uit te lenen. Het inleefspel brengt op een laagdrempelige manier het thema armoede in de klas en zorgt ervoor dat leerlingen meer bewust worden van de complexiteit van de problematiek. Door dit aanbod willen we op een concrete manier bijdragen aan maatschappelijke verandering in het kader van kansarmoede en solidariteit tussen leerlingen.

Faire diagnostiek

Het CLB doet aan handelingsgerichte diagnostiek om onderwijs en leerproblemen aan te pakken bij jongeren/ kinderen, dit met als doel om aanbevelingen en adviezen te formuleren die de participatie van de leerlingen in het onderwijs optimaliseren.

In de onderzoeksfase hebben wij de nodige aandacht voor mogelijke belemmerende factoren en contextfactoren van kansarmoede en culturele achtergrond. Dit is noodzakelijk om onderschatting /foute inschatting te vermijden, door stil te staan bij deze mechanismen creëren we een meer 'faire diagnostiek'. Onze doelstelling is om op een zorgzame en kwaliteitsvolle manier een representatief resultaat te meten bij prioritaire doelgroepen die zich aanmelden bij ons CLB.

3.9 VRAAGGESTUURD EN VERPLICHT

Het centrum werkt vraaggestuurd vertrekkende van vastgestelde noden/vragen van de leerling, de ouders of de school. Cliënten van het CLB zijn leerlingen en hun ouders. Concreet zijn dit leerlingen vanaf kleuterleeftijd tot en met 18 jaar (of ouder als ze nog binnen het secundair onderwijs school lopen). De scholen die tot het werkingsgebied van ons CLB behoren, zijn onze partners. Cliënten kunnen rechtstreeks of via de school vragen stellen aan het CLB.

Vraaggestuurd werken wil zeggen dat, pas wanneer een zorgvraag zich aandient, het CLB in actie zal komen. De vraag kan komen van een leerling, ouders, een individuele leerkracht of de school. Het CLB zal elke vraag onthalen en beluisteren, maar kan pas verdere acties ondernemen mits akkoord van de bekwame leerling of de ouders van een niet-bekwame leerling.

Voor alle vragen die het CLB krijgt zal de afweging gemaakt worden of deze vraag al of niet verder moet opgenomen worden. Bij deze afweging staat het belang van de leerling centraal en uiteraard ook of die vraag aansluit bij de CLB-opdracht. De ondersteuning die het CLB zelf opneemt is altijd gericht op de gunstige ontwikkeling binnen het leerproces en/of de onderwijsloopbaan van de leerlingen. Voor gespecialiseerde hulp (bv. contextueel, therapie, ...) legt het CLB de brug naar hulpverlening door derden. Daarbij nemen we officieel de draaischijffunctie op (zie verder).

Naast het vraaggestuurd werken zijn er opdrachten die verplicht zijn (aanbodgestuurde werking) én begeleidingen waar we aanklampend werken (dit omwille van de aard/ernst van de problematiek).

Verplichte opdrachten zijn in het CLB-decreet opgenomen. Dit is het geval voor bepaalde medische activiteiten en voor begeleiding in verband met leerplicht.

Wanneer wij aanklampend werken is dit steeds in overleg met het team en eventueel met de school. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij verontrustende situaties, waarbij de verschillende belangen grondig overwogen worden. Het CLB zal in die situaties altijd streven naar maximale openheid ten opzichte van leerlingen en ouders.

4 LEERLINGBEGELEIDING = GEDEELDE ZORG

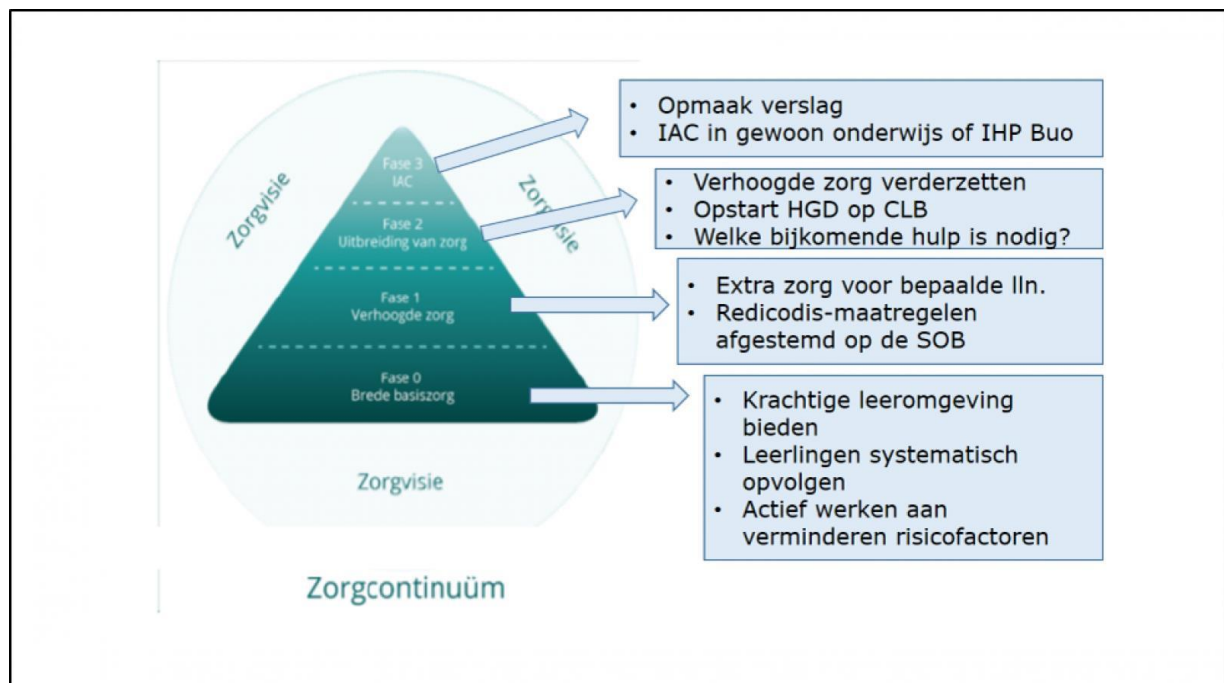
Kwaliteitsvolle leerlingenbegeleiding is een gedeelde taak van school en CLB, als partners en aanvullend. Ouders en school zijn de eerste opvoedingsverantwoordelijken. Bij vragen en problemen kunnen zij beroep doen op een schoolnabij en multidisciplinair CLB-team. Het doel is:

- het bevorderen van de totale ontwikkeling van alle leerlingen
- het verhogen van hun welbevinden
- het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten
- het creëren van meer gelijke onderwijskansen.

Op die manier draagt leerlingenbegeleiding bij tot het functioneren van de leerling in de schoolse en maatschappelijke context.

4.1 HET ZORGCONTINUÛM

Zoals gezegd is de zorg voor leerlingen een gedeelde verantwoordelijkheid tussen school, ouders, CLB en andere betrokkenen. Vertrekpunt voor het delen van zorg zijn de principes van het zorgcontinuüm. Het theoretisch kader van het zorgcontinuüm is gekend door iedere CLB-medewerker. De beschrijving van het zorgcontinuüm geeft handvatten aan de scholen om op een kwaliteitsvolle manier zorg voor leerlingen (op alle domeinen) uit te bouwen en samenwerking met het CLB af te stemmen.

Toelichting bij het schema:

Basisidee van het zorgcontinuüm is dat zorg het best zo dicht mogelijk bij de leerling wordt aangeboden. Tijd, energie en middelen besteden aan de laagste zorgniveaus (fase 0 en fase 1) komt alle leerlingen van de school ten goede.

4.1.1 Fase 0 = brede basiszorg

Wat hebben leerlingen nodig om te leren? Elke school biedt brede basiszorg. Dit is wat alle leerlingen nodig hebben om zich te kunnen ontplooiën en gebruik te kunnen maken van hun talenten en mogelijkheden. De school biedt voor alle leerlingen dezelfde brede basiszorg met aandacht voor de noden van elke leerling.

Taak voor het CLB binnen de zorg op preventief niveau (fase 0):

Het CLB neemt leerlinggebonden ervaringen mee in het zorgoverleg op school met als doel het zorgbeleid van de school te optimaliseren. Ons CLB neemt daar zelf initiatief voor, dit is onze signaalfunctie. Deze beoogt het versterken van het welbevinden van de leerlingen, met als hefboom de optimalisering van de leerlingenbegeleiding op school. Ons CLB gebruikt (leerlinggebonden) data vanuit de eigen werking om zorg op school te bespreken en te optimaliseren.

Deze signaalfunctie kan door de CLB-medewerker opgenomen worden tijdens één van de overlegmomenten op school (zorgoverleg of cel leerlingenbegeleiding) of **op een specifiek afgesproken moment (bv. In okt-nov-dec)**. Scholen kunnen voor beleidsondersteuning (bv. het uitwerken van hun zorgbeleid) beroep doen op diensten als de pedagogische begeleiding. Het CLB staat open voor samenwerking met deze diensten.

4.1.2 Fase 1 = verhoogde zorg

Wat als een leerling meer nodig heeft om te leren? Een leerling heeft soms meer zorg nodig dan de brede basiszorg. De school beslist dan samen met ouders en leerling om over te stappen naar verhoogde zorg. Het zorgteam van de school kijkt samen met leerling, ouders en leerkracht hoe de leerling op school extra zorg kan krijgen.

Taak voor het CLB binnen de fase van verhoogde zorg (fase 1):

Binnen de verhoogde zorg bestaat de taak van het CLB voornamelijk uit consultatieve leerlingenbegeleiding. Het CLB ondersteunt leerkrachten, zorgverantwoordelijken en directies op hun vraag bij de analyse en aanpak van problemen bij een specifieke leerling of een groep van leerlingen. De bedoeling is om de leraren bij de invulling en uitvoering van de verhoogde zorg op de vier begeleidingsdomeinen te versterken. Consultatieve leerlingenbegeleiding handelt steeds over een specifieke leerling of over een groep van leerlingen met dezelfde noden.

Het CLB kan consultatieve leerlingenbegeleiding inzetten zonder dat de school een leerling formeel aanmeldt bij het CLB en dus zijn de ouders of de bekwame leerling hiervan niet op de hoogte. Op dat moment zal de interventie niet geregistreerd worden in Lars. Dit neemt niet weg dat we geïnformeerde betrokkenheid van bekwame leerlingen en ouders bij het opstarten van verhoogde zorg aanmoedigen. Indien na het overleg afgesproken wordt dat het CLB een begeleiding opstart, kan afgesproken worden wie de ouders/de bekwame leerling hierover informeert. Daarom zijn we sterk voorstander dat binnen deze fase de school de ouders of de bekwame leerling minstens op de hoogte brengt van de zorgen die er zijn én het feit dat men dit zal bespreken met het CLB.

Deze consultatieve leerlingenbegeleiding wordt meestal gerealiseerd op een zorgoverleg (BaO) of cel leerlingenbegeleiding (SO) maar kan ook door overleg tussendoor, om zo kort op de bal te spelen. Een MDO (maar dan voorafgegaan door een pre-MDO/interne bespreking tussen leerkracht en leerlingenbegeleider) behoort ook tot de mogelijkheden. Enkel die leerlingen worden dan besproken

waar nood is aan ondersteuning van de verhoogde zorg of dient overgegaan te worden naar uitbreiding van de zorg. We hanteren volgende afspraken ivm dit overleg:

- Wekelijks, twee- of driewekelijks, ngl de nood en de grootte van de school
- systematisch gepland op jaarbasis en vraaggestuurd (als er geen vragen zijn hoeft het overleg niet per se door te gaan)

- Deelnemers :
  - tussen contactpersoon en zorgco
  - bij voorkeur met de desbetreffende klasleerkracht (zoveel als mogelijk of voordien duidelijk vraagverheldering van de zorg van de klasleerkracht, al dan niet door de zorgco)
  - met al dan niet directie (ngl de gewoontes binnen de school)
  - met al dan niet de ouders (keuze van het schoolteam en akkoord van de ouders)
  - met al dan niet CLB-begeleider ngl. de vraag van de school of de CLB-begeleider zelf

- met een duidelijke agenda:
  - in eerste instantie vragen naar ondersteuning binnen verhoogde zorg
  - en daar vaak uit voortvloeiend nieuwe vragen voor uitbreiding van zorg
  - feedback van de CLB-begeleider, waar nodig via dit kanaal

- rond een goed voorbereide vraag van de school en goed voorbereide CLB'er op basis van eigen dossierkennis en kennis van het schooldossier. **In dit verband zijn we sterk voorstander van te werken met een aanmeldingsdoc voor de bespreking van leerlingen op het scharnier van verhoogde en uitbreiding van zorg op het MDO, zorgoverleg of cel. Op die manier komen we sneller tot een volledige beeldvorming en hulpvraag van de leerkracht. Relevante gegevens hierbij zijn:**
  - een omschrijving van de zorgen (verontrusting, leerplicht, schools, lich, werkhouding, psf, gedrag, ...),
  - het traject dat school reeds afgelegd heeft en het effect,
  - of de ouders reeds betrokken zijn en
  - de hulpvraag (van wie),
  - contactgegevens

- niet om te ventileren of te melden bij CLB voor een gevoel van veiligheid
- waarin goede opvolgafspraken gemaakt worden

Naargelang het doel kunnen oudergesprekken samen met de school gevoerd worden, met akkoord van de ouders, door contactpersoon of CLB-begeleider.

Wat betreft overleg met externen kan naargelang wie verwezen heeft vanuit CLB (onthaler of trajecter) deelgenomen worden aan dit overleg.

Ivm klassenraden neemt het CLB niet zomaar hele dagen en voor willekeurige klassen deel aan evaluerende (kerst) en delibererende KR. Het CLB neemt niet deel aan MDO's of KR waarop (nagenoeg) elke leerling wordt besproken. Dit is basiszorg. In de cel leerlingenbegeleiding kan zo nodig op voorhand afgesproken worden (in afstemming met leerlingenbegeleiders) waar de CLB'er doelgericht en met meerwaarde de verhoogde zorg kan ondersteunen. Dit kan de contactpersoon zijn op vraag van de school voor één leerling of een klasproblematiek. Of de CLB-begeleider op zijn/haar initiatief of op vraag van de school, enkel voor die ene leerling die de trajecter in begeleiding heeft.

Vanuit de actieve inbreng m.b.t. onderwijsloopbaanbegeleiding neemt het CLB **bij twijfel of vragen over specifieke leerlingen** wel deel aan klasbesprekingen op scharniermomenten zijnde 3° kl en 6°lj. De school formuleert samen met het CLB op dit overleg een advies voor **deze desbetreffende** leerling.

4.1.3 Fase 2 = uitbreiding van zorg

Uitbreiding van zorg is pas nodig wanneer leerlingen, ondanks de inspanningen op basisniveau of verhoogde zorg, nog meer zorg nodig hebben. Conform het zorgcontinuüm wordt het CLB ingeschakeld wanneer de zorg, toegekend door de school, in de fase verhoogde zorg niet volstaat. Dan hebben we het over meer individuele leerlingbehoefte en meer individuele zorg, aangepast aan de leerling. Bij individuele zorg is er overleg met het CLB. Hier situeert zich ook het leerlinggebonden CLB-werk (lopen van een handelingsgericht individueel traject).

Taak voor het CLB in de fase van uitbreiding van zorg (fase 2):

Pas vanaf fase 2 ligt de regie van de leerlingenbegeleiding bij het CLB.

- Het CLB loopt een individueel traject met maximale betrokkenheid van leerlingen/ouders/school. Dit kan een begeleidend traject (bij PSF-problematieken) of een diagnostisch traject zijn volgens de verschillende stappen van handelingsgerichte diagnostiek. Doel is te komen tot handelingsgerichte adviezen en die in overleg met de school en betrokkenen te implementeren en op te volgen.
- We vertrekken altijd vanuit zorgbehoefte van individuele leerlingen en werken doelgericht.
- Het CLB gebruikt de taal van onderwijs- en ondersteuningsbehoefte om problemen in kaart te brengen en handelingsafspraken te maken.
- Het CLB werkt daarbij vaak samen met externen. Tijdens het traject neemt het CLB de coördinerende rol op, onder andere door de verwijzing op te nemen en er op toe te zien dat diagnostiek door derden vertaald wordt naar de klaspraktijk.

Wat betreft het traject voor het inschakelen van het Ondersteunings- en Expertisenetwerk:

De regie van CLB stopt na de opmaak van een GV en opstartvergadering. Het CLB zal niet standaard aanwezig zijn op evaluatievergaderingen van het ondersteuningsnetwerk. Verdere deelname van CLB op overlegmomenten ivm het ondersteuningsnetwerk kan:

- indien er een specifieke hulpvraag met een duidelijk doel is voor het CLB (expliciet en tijdig) van de leerling, ouder, school, ONW of het CLB zelf
- bij "knipperlichtmomenten" :
  - o Er zijn aanwijzingen dat een wijziging van doelgroep of type nodig is.
  - o Er zijn aanwijzingen dat er een wijziging van gemeenschappelijk curriculum naar een individueel aangepast curriculum nodig is (vraagt opmaak verslag) of vice versa (in dat geval omzetting naar GV nodig of opheffing verslag).
  - o Men ervaart nood aan verwijzing naar externe diensten/Integrale Jeugdhulp/...
  - o Vragen rond onderwijsloopbaan.

4.1.4 Fase 3 = individueel aangepast curriculum

Individuele zorg binnen fase 2 kan evolueren naar een IAC (individueel aangepast curriculum). Een IAC kan binnen het gewoon of het buitengewoon onderwijs. Zonder het doorlopen van alle stappen van het zorgcontinuüm kunnen we niet overgaan naar fase 3.

4.2 LEERLINGENBEGELEIDING OP 4 BEGELEIDINGSDOMEINEN

Om aan kwaliteitsvolle leerlingenbegeleiding te kunnen doen, situeert de begeleiding van de leerlingen zich op 4 domeinen. Elke school is sinds 1 september 2018 (decreet leerlingenbegeleiding) ook verplicht om een geïntegreerd beleid op deze 4 domeinen te ontwikkelen en te implementeren.

4.2.1 Onderwijsloopbaan

Het begeleidingsdomein onderwijsloopbaan heeft tot doel de leerling te ondersteunen om voldoende zelfkennis te ontwikkelen, om inzicht te verwerven in de structuur van en de mogelijkheden binnen het onderwijs, een opleiding en de arbeidsmarkt en om adequate keuzes te leren maken op school en daarbuiten.

4.2.2 Leren en studeren

Het begeleidingsdomein leren en studeren heeft tot doel het leren van de leerling te optimaliseren en het leerproces te bevorderen door leer- en studievaardigheden te ondersteunen en te ontwikkelen.

Studiemethodebegeleiding of Leren leren is geen opdracht van het CLB. Wel kan studiemethodebegeleiding als een aspect bij de begeleiding van lln. met een bijzondere problematiek of beperking waar aangepaste hulp voor nodig is : bv. bij ADHD, dyslexie.

Testonderzoek door het CLB kadert binnen een HGD-traject. Het is één van de mogelijke onderzoeksmethoden. Het is de CLB-begeleider die vanuit zijn expertise beslist welke methode hij inzet om tegemoet te komen aan de vraag. Dit kan bestaan uit observaties, gesprekken met de leerling, de ouders, de leerkracht, studie van het eigen dossier of onderzoeksverslag van externen, afname van vragenlijst, ... In principe doet het CLB geen intelligentieonderzoek louter en alleen met het oog op terugbetaling van externe ondersteuning (bv. Logopedie). Voor kwetsbare gezinnen kan hierop een uitzondering worden toegestaan.

4.2.3 Psychisch en sociaal functioneren

Het begeleidingsdomein psychisch en sociaal functioneren heeft tot doel het welbevinden van de leerling te bewaken, te beschermen en te bevorderen waardoor de leerling op een spontane en vitale manier tot leren kan komen en zich kan ontwikkelen tot een veerkrachtige volwassene.

Omwille van het ruim aanbod in de Aalsterse hulpverlening biedt VCLB Aalst kortdurende begeleiding aan binnen dit domein voor **problemen die schoolgerelateerd zijn**. We zijn en worden ook door de welzijnssector gezien als een schoolnabije dienst waar begeleiding in samenwerking met de leerkrachten een belangrijke sterkte is.

Dit houdt in dat we voor niet-onderwijsgerelateerde problemen doorverwijzen naar externe hulp. In die zin biedt VCLB Aalst geen psycho-sociale begeleiding aan los van het schools gebeuren. Toch zijn we niet blind voor de invloed van de opvoedingscontext op het schools functioneren, alsook voor de wachttijden en dringende hulpvragen van ouders en/of school. Overbruggingshulp dringt zich dan vaak op. We beperken ons hierbij echter tot handelingsgerichte adviezen en zetten geen contextbegeleiding op maar werken toe naar verwijzing naar externe diensten.

De nieuwe evolutie van ondersteuning, zorguren, leerzorg, ... scheidt soms bij ouders de **verwachting** dat alles op te lossen is en nog snel ook. Problemen 'oplossen' vraagt tijd, ook voor een CGG of psychiater; bovendien als het hardnekkige problemen zijn, is het eerder een kwestie van leren omgaan met, aanvaarden van deeloplossingen, ...

Ook de leraar of de school verwacht soms (te) snel resultaat van een doorverwijzing. Eens de CLB-medewerker erin gelukt is om een cliënt voor externe begeleiding te motiveren, speelt vaak nog het fenomeen van wachtlijsten of komt er een barst in de vrijwillige medewerking van één of meerdere gezinsleden.

Het multi-probleemgehalte is een ander belangrijk aspect en bepalend voor verder succes of nood aan bijkomende inspanningen en tijdsinvestering.

Als de zorgcoördinator dit vraagt, ondersteunt het CLB bij gesprekken met ouders.

Het CLB biedt CLB-chat aan. De school maakt dit initiatief bekend bij haar leerlingen.

Het CLB reikt volgende koffers aan:

- rouwkoffer
- pestkoffer
- RSV-koffer
- Armoedespel

4.2.4 Preventieve gezondheidszorg

Het begeleidingsdomein preventieve gezondheidszorg heeft tot doel de gezondheid, groei en ontwikkeling van leerlingen te bevorderen en te beschermen, het groei- en ontwikkelingsproces op te volgen en tijdig risicofactoren, signalen, symptomen van gezondheids- en ontwikkelproblemen te detecteren.

De CLB-opdracht binnen preventieve gezondheidszorg situeert zich voornamelijk binnen de aanbodgestuurde werking en zal dan ook in dat deel besproken worden.

5 WAT DOEN WE? VRAAGGESTUURDE LEERLINGENBEGELEIDING

5.1 ONTHAAL EN VRAAGVERHELDERING

Als CLB bieden we onthaal en vraagverheldering aan vanuit onze schoolnabije hulp. We zijn tevens brede instap binnen de jeugdhulp; binnen de functie van de brede instap onthaalt het CLB iedere vraag door de leerling, ouder of schoolteam naar jeugdhulp, dus ook niet- schoolgerelateerde vragen. Vragen kunnen komen van de cliënt zelf, uit zijn omgeving, de school of een netwerkpartner.

Het onthaal kan worden verzorgd door de onthaalbediende die de aanmelding beluistert, zo mogelijk informatie verstrekt en intern verwijst, vaak naar de contactpersoon van de school. Indien een vraag echter dringend is en de contactpersoon is niet te bereiken, is een systeem van permanentie (van de kernactiviteiten) uitgewerkt zodat de hulpvrager verder kan geholpen worden.

In de meeste gevallen zal het onthaal en de vraagverheldering dadelijk opgenomen worden door de contactpersoon van de desbetreffende school. De contactpersoon zal samen met de leerling, de ouders, de school of een netwerkpartner de problemen inventariseren, systematisch in kaart brengen en ontrafelen, de eigen krachten versterken (= de vraag verhelderen). Ze bekijken samen wat alle betrokkenen zelf kunnen opnemen. Daarnaast bekijken ze of er doorverwezen moet worden naar meer gespecialiseerde hulp of er een traject binnen het CLB gelopen dient worden.

Wanneer de leerkracht of zorgco. een probleem signaleert, zal de CLB-medewerker in eerste instantie deze erkennen in zijn rol en deskundigheid. De CLB-medewerker bespreekt wat de leerkracht of

zorgco. vanuit zijn deskundigheid zelf kan opnemen en zal zo coachend zijn/haar handelingsmogelijkheden vergroten (niveau 1 van het zorgcontinuüm).

Indien verdere rechtstreekse begeleiding door de CLB-medewerker nodig is (niveau 2), zal hij/zij vragen aan de leerkracht of zorgco. om de betrokken ouder of leerling te :

- informeren over de zorg van de school
- informeren over het CLB en motiveren om zelf contact te nemen met de CLB-medewerker

Indien de drempel te groot is voor de leerling/ouder om zelf contact op te nemen, kan de CLB-medewerker zelf contact opnemen en in een eerste gesprek een aanbod tot begeleiding doen.

Het CLB zet deze begeleiding slechts verder na **instemming** van de leerling, op voorwaarde dat hij in staat is tot een redelijke beoordeling van zijn belangen, rekening houdend met zijn leeftijd en maturiteit. De minderjarige van twaalf jaar of ouder wordt vermoed in staat te zijn tot een redelijke beoordeling van zijn belangen.

In het andere geval (-12 jaar) wordt de begeleiding alleen voortgezet mits de ouders van de betrokken leerling ermee instemmen, tenzij hiervoor ernstige deontologische belemmeringen zouden zijn.

Algemene **oudercontacten** (OC) op school ziet het CLB als een unieke gelegenheid om laagdrempelig te werken. Weliswaar kunnen CLB-medewerkers onmogelijk op alle OC aanwezig zijn en moeten kosten en baten afgewogen worden. Daarom zijn we op algemene OC enkel op specifieke vraag van de ouder, dus:

- door voorinschrijving!
- met vermelding dat de contactpersoon (onthaler) op het OC zal aanwezig zijn en niet de begeleider (trajecter)
- met een vraag die past binnen verhoogde of uitbreiding van zorg
- binnen een zekere tijdspanne om vragen te bundelen (Indien hier maar één of twee ouders op intekenen kan de CLB-medewerker een individuele afspraak maken buiten het OC)

Ook op oriënterende OC in het BaO (3de kk, 6de lj) en in het SO (december, voor 15 januari, juni; voor tweede, vierdes, zesdes) passen we dit toe. Beschikken over internet is een wens.

5.2 HANDELINGSGERICHT ADVIES EN HANDELINGSGERICHTE DIAGNOSTIEK

Binnen het zorgcontinuüm staan de principes van het handelingsgericht werken (HGW) en handelingsgerichte diagnostiek (HGD) centraal. Deze principes vormen het uitgangspunt om de kwaliteit van het onderwijs en de begeleiding van de leerlingen te verbeteren.

De uitgangspunten van het handelingsgericht werken zijn:

- De onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling staan centraal.
- Het gaat om afstemming en wisselwerking tussen verschillende actoren.
- De leerkracht doet er toe.
- Positieve aspecten zijn van groot belang.
- We werken constructief samen.
- Ons handelen is doelgericht.
- De werkwijze is systematisch, in stappen en transparant.

Wanneer er een diepgaande analyse nodig is van zorgvragen (fase 2 van het zorgcontinuüm), zal het CLB in overleg met de leerling en zijn context (ouders, school...) een diagnostisch traject opstarten. Dit om beter zicht te krijgen op de problematiek, op de onderwijsnoden van de leerling en op de ondersteuningsbehoeften van leerkrachten en ouders. Het uiteindelijke doel is komen tot maatregelen die de leerling vooruit helpen, los van labels. Het CLB volgt daarbij steeds de methodiek van handelingsgerichte diagnostiek.

Handelingsgericht diagnostisch werken zorgt ervoor dat we stap per stap reflecteren en daarbinnen multidisciplinair samenwerken. We werken systematisch, transparant en doelgericht. Dit verhoogt de kwaliteit van de begeleiding. Het handelingsgericht diagnostisch traject resulteert in een advies aan de betrokkenen waarbij geprobeerd wordt om een adequaat antwoord te vormen op de zorgvraag.

VCLB Aalst maakt van het onderzoekstraject geen schriftelijk verslag op. Enkel bij uitdrukkelijke vraag van de ouder of ivf een verwijzing wordt dit opgemaakt.

Vragen van ouders/school die louter classificerende diagnostiek als doel hebben verwijzen we door naar externe instanties (psychiater, privétherapeuten, ...)

Ivm vragen van logopedisten/ouders voor een IQ-onderzoek i.h.k.v. terugbetaling RIZIV voor de logopedische behandeling is het netoverstijgend standpunt van alle CLB's het volgende :

- indien er voordien, in het kader van de begeleidingsopdracht en een zorgvraag, reeds een intelligentieonderzoek is uitgevoerd, dan is het CLB bereid om deze gegevens aan de ouders te bezorgen.
- als het IQ-onderzoek deel uitmaakt van een handelingsgericht traject om de onderwijsnoden en de problemen van de leerling te analyseren, dan beschouwen we dit als een decretale opdracht.
- is het intelligentieonderzoek louter in functie van terugbetaling, dan behoort dit niet tot de kernopdracht van het CLB. Het CLB zal niet ingaan op dergelijke vragen van ouders en doorverwijzen naar privépsychologen adhv een lijst.
- uitzondering op deze afspraak zijn redenen van kansarmoede. Ouders kunnen dit aantonen adhv de Kanserpas of hun Omnio-statuut voor het RIZIV.

Aanvulling bij HGD-trajecten in het kader van het M-decreet:

Bij leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften kan een HGD-traject uitmonden in een advies over ondersteunende maatregelen in onderwijs, geformaliseerd in een verslag of een gemotiveerd verslag. Aan de opmaak van een gemotiveerd verslag of verslag dat toegang geeft tot ondersteuning of IAC/buitengewoon onderwijs zijn wettelijke voorwaarden verbonden. We hebben hier binnen ons centrum duidelijke richtlijnen rond.

- Fase 0 en Fase 1 van het zorgcontinuüm zijn doorlopen.
- Er is een HGD-traject doorlopen, met minstens een multidisciplinair teamoverleg op het CLB.
- De redicodis (maatregelen) worden beoordeeld in het licht van voldoende/onvoldoende en van proportionaliteit/disproportionaliteit.
- De onderwijsbehoeften zijn niet louter toe te schrijven aan SES-kenmerken van de leerling.
- Het verslag voldoet aan de type-gebonden criteria. Het type en de opleidingsvorm wordt gemotiveerd vanuit alle specifieke onderwijs- en opvoedingsbehoeften van de leerling.
- De onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling/ouders en de leerkrachten zijn duidelijk in kaart gebracht.

De reflectie over onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van leerlingen en mogelijke disproportionaliteit (en toereikendheid) van zorg is essentieel om tot goede besluiten te komen. Het is zeer belangrijk om rond het M-decreet, samen met de school (en andere betrokkenen) dezelfde taal te spreken. Een goed overleg is daarvoor noodzakelijk.

Aan elke beslissing rond extra ondersteuning, eventuele opstart van een IAC of een mogelijke overstap naar buitengewoon onderwijs gaat altijd een individueel traject vooraf. Overstappen enkel op basis

van een “attest” of een “label” kan dus zeker niet. Onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van leerlingen, leerkrachten, ondersteuningsteam, context van de leerling, ... moeten in kaart worden gebracht en afgewogen. Bij het doorlopen van het traject worden ouders/leerlingen maximaal betrokken en wordt hun tempo in het proces gerespecteerd.

Als CLB willen we een kwalitatief traject kunnen lopen omtrent ondersteuning (GV) en zeker omtrent een IAC (V). We willen dit traject dan wel kwaliteitsvol uitvoeren en voldoende de tijd krijgen om met de leerling, de ouders en de desbetreffende leerkrachten op weg te gaan, zonder op voorhand de uitkomst van dit traject (al dan niet ondersteuning) te kunnen garanderen. Om dit te realiseren, vragen we om deze leerlingen voor midden mei met de onthaler te bespreken.

Op die manier hebben we in mei en juni nog ruimte om ons HGD-traject te lopen. Aanvragen in juni voor ondersteuning nemen we sowieso dit schooljaar niet meer op.

5.2.1 Prodia

Het zorgcontinuüm en het handelingsgericht werken vinden concreet hun neerslag in de prodia-protocollen. Het project protocollering diagnostiek is een netoverstijgend project voor en door scholen en CLB's. Prodia streeft naar een meer gestandaardiseerde en kwalitatieve leerlingenbegeleiding binnen een continuüm van zorg.

Deze protocollen zijn zeer waardevol voor alle partners die met leerlingen bezig zijn. Er zijn protocollen voor lezen en spelling, wiskunde, motoriek, cognitief sterk en cognitief zwak functioneren, spraak en taal, gedrag en emotie. Voor al deze onderwerpen is er zeer veel informatie terug te vinden, gaande van de brede basiszorg tot verhoogde zorg en uitbreiding van zorg.

Deze protocollen zijn terug te vinden op: www.prodiagnostiek.be. Voor ons CLB zijn deze protocollen richtinggevend.

5.2.2 ICF

Het ICF is een internationaal classificatiemodel dat het globaal functioneren van een persoon in kaart brengt. Het ICF-kader helpt ons om de vraag ‘wat is er mis?’ te vertalen naar ‘wat zien we concreet in deze situatie bij deze leerling in deze klas bij deze leerkracht?’. Dankzij die concrete formulering zorgt het ICF ervoor dat men de stap naar ‘welke aanpassingen zijn nodig?’ vlotter kan zetten. De ICF-terminologie sluit in die zin ook mooi aan bij het handelingsgericht werken en de handelingsgerichte diagnostiek (HGW/ HGD).

ICF is m.a.w. een goed model om het functioneren van leerlingen en hun context in kaart te brengen en om onderwijsbehoeften en handelingsafspraken daaruit af te leiden.

Vanuit ons CLB hebben wij geïnvesteerd in vorming rond dit model. We streven ernaar om dit model in alle stappen van het begeleidingstraject te gebruiken. Het is een manier om heel gericht en systematisch te werk te gaan. Wij vinden ICF zeer geschikt om als basis te gebruiken op scholen wanneer er overleg is rond onderwijsbehoeften en handelingsafspraken. Op termijn willen we ertoe komen dat we dit model gebruiken om op zorgoverleg tot gemeenschappelijke afspraken te komen.

5.3 BEGELEIDING

Het CLB biedt ook zelf individuele begeleiding aan leerlingen, dit wil zeggen dat we de leerling versterken in het omgaan met een problematische situatie, die weegt op de schoolcontext, door samen met hem op zoek te gaan naar oplossingen. CLB-begeleiding is steeds doelgericht, waarbij er perspectief is om op relatief korte termijn te komen tot antwoorden/oplossingen. Het CLB neemt zelf nooit langdurige, gespecialiseerde, therapeutische begeleidingen op. Een indicatie wat we onder kortdurend moeten verstaan is **6 maanden en/of 10 interventies, te rekenen vanaf het eerste contact met de leerling en/of ouder. Duurt een begeleiding langer dan voorzien (bv. bij verontrusting) dan wordt dit met de contactpersoon of op het team besproken. Wordt een jongere reeds door een externe dienst begeleid, dan wordt geen CLB-begeleiding opgezet als het over een soortgelijke problematiek gaat. Wordt er na verloop van tijd opnieuw een hulpvraag gesteld die in het verlengde ligt van de afgesloten begeleiding, dan wordt dit weer door dezelfde begeleider opgenomen.**

Het CLB biedt kortdurende begeleiding op het vlak van problematiek in het domein van het psychosociaal functioneren en onderwijsloopbaanbegeleiding, niet in de domeinen van leren en studeren en preventieve gezondheidszorg.

5.4 DRAAISCHIJFFUNCTIE

5.4.1 Het CLB als draaischijf tussen school en externen

De medewerkers verwijzen de leerling gericht door naar de meest passende hulpverlening. Indien nodig zorgen zij voor een warme toeleiding, coördineren zij de samenwerking en koppelen terug naar de school. Ze doen een aanvraag voor meer ingrijpende hulp indien nodig en waken over de hulpcontinuïteit. Deze draaischijffunctie vereist overleg, samenwerking en open communicatie met alle betrokkenen, elk binnen zijn eigen rol en wetgeving (vb. DRM, beroepsgeheim).

Het is niet de bedoeling dat scholen zelf doorverwijzen. De school verwijst ouders/leerlingen die nood hebben aan meer ingrijpende vormen van hulpverlening naar het CLB, via de onthaler. Indien in een overleg met zorgco/leerlingenbegeleider en CLB wordt afgesproken dat verwijzing naar bv. logo, CAR nodig is, kan dit vanuit het subsidiariteitsprincipe, door de zorgco/leerlingenbegeleider worden opgenomen met de ouders. Het CLB wordt dan op z'n minst geïnformeerd over het resultaat om met feedback of info van externen te kunnen omgaan. Ivm contextgerelateerde problematieken is het CLB best geplaatst om te verwijzen. Verwijzing voor verdere externe diagnostiek gebeurt vanuit het CLB.

Doorverwijzing betekent ook **niet** dat school en CLB deze leerlingen 'loslaten'. Elk blijft zijn stuk van de begeleiding opnemen (overbruggingshulp i.f.v. wachtlijsten).

Het CLB heeft kennis van het hulpverleningslandschap en heeft in het kader van leerlingenbegeleiding met zeer veel verschillende hulpverleners contact. Het updaten van die kennis en het onderhouden van goede contacten is voor het CLB een belangrijke taak.

Met bepaalde diensten (Kind & Gezin, revalidatiecentra, ...) heeft ons CLB samenwerkingsafspraken gemaakt op plaatselijk niveau. Verder zijn er ook samenwerkingsafspraken op provinciaal en Vlaams niveau.

Als VCLB Aalst gaan we ervan uit dat zorg voor het leren zoveel als mogelijk op school en tijdens de schooltijd dient gerealiseerd te worden, omwille van gelijke kansen en didactische kwaliteit. In de praktijk zien we dat differentiëren in heel wat problematieken de efficiëntste aanpak is.

We volgen kinderen steeds op vanuit een ontwikkelingsperspectief. Daarom zoeken we bij de besprekingen van kleuters vaak een gezond evenwicht tussen opvolging en snel ingrijpen.

De CLB-medewerker is een hulpverlener met beroepsgeheim. Hierdoor is de informatieuitwisseling tussen het CLB en de vrijwillige hulpverlening 'goed geregeld' en vindt dit ook plaats binnen het gedeeld beroepsgeheim.

Van dit laatste is geen sprake bij hulpverleners buiten de vrijwillige hulpverlening, lees justitiële hulpverlening. Toch delen we vaak een grote gezamenlijke zorg voor deze, vaak meest kwetsbare, leerlingen en moet er vaak vanuit maatschappelijke noodzaak gehandeld worden.

CLB-medewerkers delen geen leerlingengegevens mee aan **politiediensten** (politie, jeugdbrigade, parket ...) Politieambtenaren hebben immers een formele meldingsplicht tov hun hiërarchische overste van elk strafbaar feit waarvan ze op de hoogte zijn (= ambtsgeheim). Het waarborgen van de vertrouwensrelatie met de ll./ouder door de CLB-medewerker (= beroepsgeheim) is essentieel, zelfs als hij in het kader van zijn beroep informatie bekomt over een misdaad die gepleegd is door zijn cliënt. Het beroepsgeheim primeert boven de meldingsplicht. T.o.v. een onderzoeksrechter heeft de CLB-medewerker wel spreekrecht.

Ten opzichte van hulpverleners met een **dubbel mandaat** (sociale dienst politie, consulent JRB, bemiddelingcel, ...) staan we met een moeilijk vraagstuk. Toestemming van de betrokken cliënten is hier minimum vereist, ook over wat er doorgegeven wordt.

Indien de politie op vraag van parket en naar aanleiding van een verontrustende opvoedingssituatie, vraagt of er lopende hulpverlening is door het CLB dan geeft de CLB-medewerker hier enkel door:

- of dit al dan niet zo is

- in welke fase deze zit (intake, begeleiding, M-doc, A-doc)

- indien beëindigd (met doorverwijzing naar ..., met een M-doc, A-doc, zonder verwijzing)

Indien er vanuit IJH geen lopende begeleiding is, kan de politie ikv een VOS vragen aan CLB om deze begeleiding op te starten. Politie verstrekt dan aan CLB de nodige informatie en brengt het gezin hiervan op de hoogte.

Primair geeft de ouder of de leerling toestemming aan de persoon of dienst waarnaar is verwezen (logo., RC, CGG, ...) om **feedback** te geven aan het CLB en/of de school.

Deze persoon of dienst geeft feedback over de begeleiding, rekening houdend met zijn/haar deontologie. Het CLB geeft vooral handelingsgerichte informatie naar de school en vice versa.

Indien er nood is aan relevante gegevens voor het onderwijsgebeuren en het CLB noch de school krijgt deze feedback, neemt het CLB contact op met deze externe partner.

VCLB Aalst beschikt niet over een up-to-date informatiebestand van **bijlesgevers** omwille van het vaak enorm wisselend aanbod (tijdsintensief en niet altijd legaal) en omdat het de tendens zou bevestigen om vakremediëring buiten de school te laten plaatsvinden. Indien ouders deze vraag aan VCLB Aalst stelt, adviseren we de ouders om de vraag te stellen binnen de eigen school of een andere school. We gaan ervan uit dat de leerkracht, de directie of het secretariaat hier beter voor geplaatst is om te antwoorden.

Het kan dan ook voorkomen dat de ouders/leerling een andere mening willen horen dan deze van hun begeleidend CLB, maw een **second opinion** willen. Een vraag tot 'second opinion' door een CLB kan opgenomen worden, zolang de realisatie ervan niet tot gevolg heeft dat het zijn strategische

doelstellingen niet meer kan realiseren. Een 'second opinion', vrij vertaald een 'tweede mening', omschrijven we als 'een tweede mening van een ander CLB dan het begeleidend CLB, op basis van dezelfde (en eventueel bijkomende) informatie'. Een 'second opinion' is dus geen klacht.

Om ervoor te zorgen dat een 'second opinion' zoveel mogelijk op een uniforme manier wordt uitgevoerd, werkte de ISC een procedure uit met volgende basisprincipes:

- Het uitvoeren van een second opinion kadert in de kwaliteitszorg van een CLB.
- Elke procedure is een verenging van de realiteit. De eerste vuistregel in het omgaan met een vraag naar second opinion is dan ook: gebruik vooral je gezond verstand, neem de vraag van de cliënt ernstig en probeer terug perspectief te bieden voor de cliënt.
- We voorzien slechts één procedure (geen opsplitsing naar soorten adviezen, ...)
- Bij een 'second opinion' wordt de hulpverlening niet overgenomen, er wordt enkel een tweede mening geformuleerd die kan leiden tot een ander advies of attest.
- Het uitvoeren van een 'second opinion' gebeurt via een handelingsgericht traject en volgt de decretaal vastgelegde kernactiviteiten.

5.4.2 De taak van het CLB binnen de samenwerking met het ondersteuningsnetwerk

---

De samenwerking met het ondersteuningsnetwerk betracht leerlingen binnen het gemeenschappelijk curriculum te houden. Indien het gemeenschappelijk curriculum niet meer haalbaar is, kan overwogen worden om een verslag (voor een individueel aangepast curriculum) op te maken. Decretaal laten we -in overleg- de keuze aan ouders om te kiezen voor een school buitengewoon onderwijs of voor inclusie binnen gewoon onderwijs (met IAC-begeleiding van het ondersteuningsnetwerk). School en CLB kunnen met het WAN-team voorafgaand aan een effectieve aanvraag, een consult plannen.

5.4.3 Rol en plaats binnen integrale jeugdhulp (brede instap)

Naast onze taak als draaischijf vanuit het decreet leerlingenbegeleiding, hebben we ook een taak binnen de context van de integrale jeugdhulp. Binnen de jeugdhulp is ons CLB erkend als MDT (=multidisciplinair team). MDT's zijn diensten die personen met een (vermoeden van) handicap bijstaan bij een aanvraag voor niet-rechtstreeks toegankelijke hulpverlening (vb ondersteuning bij het VAPH). Concreet betekent dit dat wij A-documenten kunnen indienen voor zorgvragen die leerlingen/ouders hebben binnen de sector van bijzondere jeugdbijstand of de gehandicaptenzorg. Een A-document is nodig om niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp (MFC, bepaalde thuisbegeleidingsdiensten, semi-internaat,...) aan te vragen.

6 WAT DOEN WE? AANBODGESTUURDE LEERLINGENBEGELEIDING

6.1 OMGAAN MET VERONTRUSTING EN CRISIS

We zetten als CLB sterk in op een expertiseopbouw rond thema's als verontrusting, crisis en schokkende gebeurtenissen.

VERONTRUSTING

De term verontrusting is verbonden met onze taak binnen de integrale jeugdhulp. Onder verontrusting verstaan we situaties waarin de fysieke, psychische of seksuele integriteit en/of de ontwikkelingskansen van een minderjarige worden aangetast.

Hierna vindt u het **stappenplan bij verontrusting**.

Stappenplan bij vermoeden van verontrusting

Stap 1: Vermoeden (aanhoren)

Wetende dat de meeste leerlingen niet spontaan vertellen over hun verontrustende situatie, is observatie aan de hand van mogelijke signalen die deze leerlingen uitzenden, belangrijk.

Deze signalen kunnen zowel lichamelijk, emotioneel als gedragsmatig zijn:

- Weinig spontaan, volgzzaam
- Angstig, weinig zelfvertrouwen
- Schrikachtig, waakzaam
- Agressief, wantrouwend
- Blauwe plekken, (brand)wonden,..
- Ontwikkelings- of groeiachterstand
- Verandering in gedrag
- ...

Stap 2: Melden aan de zorg

De leerkracht meldt het 'niet-pluis-gevoel' aan de zorg door zo concreet mogelijk te omschrijven wat opvalt en verontrust.

Ze bespreken welke stappen ze verder zullen zetten:

- verder observeren
- gegevens samenleggen
- meerdere hypothesen (kijk en denk breed)
- gesprek met leerling voorbereiden

Stap 3: Gesprek (zorg)leerkracht en leerling

De leerkracht brengt samen met de zorg een 'boodschap van ongerustheid' naar de leerling over.

Bv.: "Ik merk dat je zo stil bent de laatste tijd. Ik maak me zorgen om jou. Weet dat je altijd naar me toe kan komen voor een babbeltje."

Tips:

- Wees rustig als leerkracht. Schrikken of emotioneel reageren lokt angst en onveiligheid uit bij de leerling
- Beloof geen geheimhouding aan de leerling. De mogelijke betrokkenheid van het CLB wordt reeds besproken met de leerling

Stap 4: Bespreken met contactpersoon CLB

Neem contact op met de contactpersoon van het CLB en ga in gesprek. De zorg kan zijn bezorgdheid uiten en bespreekt welke stappen reeds gezet zijn.

De school en het CLB stemmen af wie welke volgende stappen zal zetten.

Bv. CLB coacht de leerkracht, CLB gaat in gesprek met de leerling, leerkracht volgt het tempo van de leerling en bouwt het vertrouwen op,...

Het CLB neemt de regie op van het verder exploreren van de verontrusting.

Stap 5: Opstart traject?

Bij een leerling van het **lager onderwijs** vindt er vanuit de school een gesprek met de ouders plaats. De school nodigt de ouders uit om de zorgen te bespreken. Bij dit gesprek is het CLB aanwezig. Afhankelijk van het verloop van het gesprek neemt het CLB al dan niet een verder traject op zich.

Bij een leerling van het **secundair onderwijs** neemt het CLB het traject op zich, mits akkoord van de leerling. We bekijken op het tempo van de leerling wanneer de zorgen met de ouders kunnen besproken worden.

Het doel van het oudergesprek is, om in overleg met ouders, school en CLB, te komen tot **samenwerking** vanuit een gedeelde zorg, om de fysieke en emotionele ontwikkeling van de leerling te garanderen.

Stap 6: CLB-traject

Het CLB volgt de leerling verder op in **samenwerking met de ouders**. Het welbevinden van de leerling staat steeds centraal.

Als hulpverlening niet op gang komt of geen samenwerking mogelijk is, verwijst het CLB via een M-document door naar een gemandateerde voorziening (VK/OCJ).

Stappenplan acute situatie van verontrusting/mishandeling

Stap 1: Melding vanuit de leerling

De leerling brengt een verhaal van mishandeling of fysieke letsels kunnen vastgesteld worden, gelinkt aan mishandeling.

De leerkracht meldt dit aan de zorg* door zo concreet mogelijk de verontrusting te omschrijven. De mogelijke betrokkenheid van het CLB wordt reeds besproken met de leerling.

Tips:

- Wees rustig als leerkracht. Schrikken of emotioneel reageren lokt angst en onveiligheid uit bij de leerling
- Beloof geen geheimhouding aan de leerling

*Met de zorg bedoelen we zorgleerkracht en leerlingenbegeleider.

Stap 2: Bespreken met CLB

De leerkracht/directie meldt dit aan het CLB. Afhankelijk van de casus worden volgende mogelijkheden besproken:

- Leerkracht of zorg heeft opnieuw een gesprek met de leerling
- Het CLB heeft een gesprek met de leerling
- De CLB-arts doet een vaststelling
- ...

In alle situaties wordt de **hoogdringendheid/ernst** ingeschat.

In overleg wordt bekeken of een CLB-traject wordt opgestart.

Stap 3: Opstart traject?

Naargelang de ernst en hoogdringendheid vindt er zo snel mogelijk een **gesprek met de ouders** plaats.

De directie nodigt de ouders uit via een 'dwingende' telefoon om de zorgen te uiten. Bij dit gesprek is het CLB aanwezig. Afhankelijk van het verloop van het gesprek neemt het CLB al dan niet een verder traject op zich.

Stap 4: CLB-traject

Het CLB volgt de leerling verder op in **samenwerking met de ouders**. Het doel is om de **veiligheid** van de leerling te garanderen.

Als hulpverlening niet op gang komt of geen samenwerking mogelijk is, verwijst het CLB via een M-document door naar een gemandateerde voorziening (VK/OCJ).

Bij hoogdringendheid en weinig tot geen medewerking van de ouders wordt de Procureur Jeugdzaken (parket) gecontacteerd.

053 78 85 10
www.vclbaalst.be

We verwachten van de school dat zij het CLB informeert over (vermoedens van) verontrusting. Bij het verkrijgen van deze informatie vraag het CLB aan de school welke stappen reeds ondernomen werden en of de leerling/ouders op de hoogte zijn van het informeren van het CLB over deze verontrusting.

Indien het traject verdergezet wordt, zal het CLB in de eerste plaats de (of het vermoeden van) verontrusting bij de leerling en de ouders verder aftoetsen en nagaan of (en welke) vrijwillige hulpverlening kan opgestart worden. Als CLB kunnen we trajecten opstarten om bezorgdheden in kaart te brengen, om kinderen/jongeren en hun context te motiveren om stappen te zetten, om bezorgdheden te bespreken met alle betrokkenen, om door te verwijzen naar noodzakelijke hulpverlening, ... We streven daarbij altijd naar vrijwillige medewerking door op een open en transparante manier te werken.

Na overleg met de leerling en ouders wordt een terugkoppeling gedaan naar de school. De informatie die teruggekoppeld wordt, is informatie die de school nodig heeft om zijn opdracht verder te kunnen vervullen en die in overleg met de leerling/ouders werd bepaald.

Indien de situatie verontrustend blijft en er is geen medewerking van de betrokkenen aan het CLB-traject, melden we aan bij gemandateerde voorzieningen (Ondersteuningscentrum jeugdzorg, vertrouwenscentrum kindermishandeling). Dit doen we altijd na contact met de betrokken leerling/ouders en na een multidisciplinair teamoverleg op het CLB. We proberen steeds hun akkoord daarvoor te krijgen, maar kunnen ook aanmelden zonder akkoord. De opvolging hiervan nemen we op binnen onze draaischijffunctie.

INDIVIDUELE CRISIS

Binnen ons centrum definiëren we een individuele crisis als een situatie waarbij de school beroep doet op het CLB omdat het haar draagkracht/expertise te boven gaat, waarbij de school vraagt om een spoedeisende tussenkomst of ondersteuning van het CLB en uitstel niet mogelijk is. Voorbeelden van individuele crisissen zijn bijvoorbeeld wanneer suicidegevaar dreigt of waarin een leerling niet naar huis kan of wil. De vaste contactpersoon van de school of de betrokken trajectbegeleider is bij een crisis het eerste aanspreekpunt. Wanneer deze persoon niet bereikbaar is, kan de persoon van permanentie inspringen. Na onthaal van de vraag maken we afspraken en ondernemen we actie waar nodig (bv. telefonisch advies, diensten contacteren of naar de school gaan). In crisissituaties kunnen we als CLB ook samenwerken met het crisisnetwerk van de provincie.

Wij vinden het binnen onze expertise belangrijk om scholen daarbij te ondersteunen en hen te helpen groeien in het omgaan met (dringende) situaties.

SCHOKKENDE GEBEURTENIS (SYSTEMECRISIS)

Een schokkende gebeurtenis is een gebeurtenis die buiten de normale alledaagse gebeurtenissen valt en die voor iedere persoon ingrijpend en schokkend is. Wanneer zich op school een onvoorziene situatie voordoet met een grote emotionele impact op het schoolgebeuren, op een groep leerlingen, ... kan het CLB aangesproken worden voor school- en leerlingenondersteuning. Als CLB kunnen we kort na een incident de school ondersteunen in de eerste opvang van de leerlingen en leerkrachten en kunnen we de directie mee ondersteunen in de praktische organisatie en communicatie. Daarnaast kunnen vanuit het CLB nazorggesprekken worden aangeboden als steun naar de betrokkenen, maar ook ter preventie van verdere problemen. Binnen het CLB is een crisisteam samengesteld om mee opvang en nazorg bij schokkende gebeurtenissen te voorzien.

VISIE

Het CLB heeft een belangrijke taak in het opvolgen van leerplicht bij leerlingen. School en CLB hebben de wettelijke verplichting in overleg te gaan met elkaar bij leerplichtproblemen. We zien dit overleg ruimer dan de wettelijke verplichting “vanaf 5 B-codes” : bij spijbelgedrag, schorsing, tijdelijke/definitieve uitsluiting, elke afwezigheid (ongeacht wettiging) die schoolloopbaan hypothekeert-behoudens in geval van huisonderwijs. Daarom is systematisch overleg over geregistreerde aan- en afwezigheid leerlingen, georganiseerd door school, en deelname daaraan van CLB, een belangrijk gegeven.

Het eventueel opstarten van een begeleidingstraject gebeurt steeds in overleg en samenwerking met de school. Het opvolgen van problematische afwezigheden blijft een gedeelde verantwoordelijkheid. Veel meer dan de wettelijke verplichting (leerplichtopvolging kan niet geweigerd worden) zien wij de achterliggende kansenbevordering als belangrijk doel om leerplicht ernstig te nemen. Een goede schoolloopbaan is een belangrijke maatschappelijke hefboom. Aanwezigheden zijn een belangrijke indicator voor een goede schoolloopbaan.

We rekenen op een goede registratie en communicatie van de school. Daarom is attent zijn voor aan- en afwezigheden, reeds bij jonge leeftijd, zeer belangrijk. Een goede aanwezigheid van kleuters (kleuterparticipatie) is een voorspellende factor voor een goede schoolloopbaan. We denken hierbij aan kleuters die wel ingeschreven zijn maar onregelmatig of vaak te laat naar school komen.

Ook aandacht voor gewettigde medische attesten en hoe we daarmee omgaan is belangrijk. Een goede samenwerking arts – CLB-arts kan een belangrijke stap in de strategie zijn.

Tot slot vinden we het belangrijk om aandacht te hebben voor parameters/data om structureel de leerplichtbegeleiding en –problematiek te evalueren en bij te sturen (bv. meer afwezigheden in bepaalde lessen of op bepaalde momenten).

CONCREET STAPPENPLAN VOLGENS HET ZORGCONTINUUM

Fase 0 : Brede basiszorg

Zorgen voor een goed inschrijvingsbeleid:

- Tijd maken voor een intakegesprek
- Ouders en leerlingen goed informeren over het belang van naar school komen
- Duidelijke informatie geven over de werking van de school, afspraken en regels
- Waar nodig gebruik maken van pictogrammen, klare taal en indien nodig inschakelen van tolk, brugfiguur, samenwerking sociaal huis,...
- Toelichting schoolreglement met wettelijke info rond aan- en afwezigheden
- Duidelijke informatie geven over wat kan en wat kan niet: afwezigheidsbriefjes ouders, doktersattesten,...
- Afwezigheden in het verleden bekijken

Zorgen voor een goede opvang in de klas:

- Leerkrachten sensibiliseren rond hoe omgaan met leerlingen die regelmatig afwezig zijn, hoe reageren als ze na periode van afwezigheid terugkeren (basishouding hieromtrent).

- Aandacht hebben voor de sfeer in de klas, eventuele pesterijen, welbevinden van de leerlingen,...
- Leerkracht signaleert zorgen aan zoco/Inn beg.
- Andere leerlingen betrekken in het terug op school krijgen van de afwezige leerling.

Zorgen voor een goed schoolbeleid

- Ouders opbellen vanaf 1^e dag afwezigheid waarbij ouders zelf niet opbellen
- Alertheid bij jonge kleuters rond kleuterparticipatie. Dit ook melden aan CLB.
- Een goed registratiesysteem om aan/afwezigheden bij te houden.
- Analyse van B-codes.

Aandacht hebben voor het socio-emotionele aspect

- Bindend schoolklimaat. Ervoor zorgen dat leerlingen zich niet uitgesloten voelen.
- Vertrouwen opbouwen in een veilige omgeving (structuur, voorspelbaar)
- Bouwen aan zelfvertrouwen en een positief zelfbeeld
- Inzicht krijgen en geven in omgangs- vormen, waarden en normen
- Tijd nemen om de leerling in zijn context te leren kennen

Fase 1 : Verhoogde zorg

School	CLB
<ul style="list-style-type: none"> • School registreert de afwezigheden van de leerling • Er is aandacht voor dixit-attesten of geantedateerde attesten • School brengt ouders/leerling op de hoogte van afwezigheden en bevraagt de reden hiervan en brengt waar nodig (zeker vanaf 5 B-codes) de samenwerking met CLB als hulpverlener (niet als boeman) + het inlichten van het CLB ter sprake • Overleg met CLB omtrent afwezigheden als vast agendapunt op het zorgoverleg of cel leerlingenbegeleiding • Afstemming rond wie doet wat, in eerste instantie neemt de school regie/opvolging in handen 	<ul style="list-style-type: none"> • CLB is aanwezig op een spijbelcel of een overleg leerlingenbegeleiding waar afwezigheden besproken worden • Bekijken CLB-dossier of er in het verleden gelijkaardige signalen waren – beeldvorming leerling/context/situatie • Gesprek met leerling/ouders helpen voorbereiden: hoe kan je het aanbrengen, wat zijn mogelijke moeilijkheden,... • Netwerkfunctie (bv.: brugfiguren die een rol kunnen spelen,...) • Bij afwezigheden van medische aard overleg met verpleegkundige/arts

Fase 2 : Uitbreiding van zorg

School	CLB
<ul style="list-style-type: none"> • School houdt de afwezigheden strikt bij • Vanaf 30 B-codes melding aan Agentschap onderwijs en communicatie • Inschatting maken zorgwekkend dossier 	<ul style="list-style-type: none"> • Grondige intake/verkenning met alle partijen, waar nodig gebruik tolkendienst • Draaischijffunctie: contact met betrokken diensten/huisarts/... • Transparantie naar ouders/school toe.

<ul style="list-style-type: none"> • Bekijken hoe de leerling op school zijn schoolloopbaan toch succesvol kan afronden 	<ul style="list-style-type: none"> • Indien zinvol opstart NAFT/groene zorg/Schoolopbouwwerker Arktos • Inschatting opmaak zorgwekkend dossier • Indien nodig opmaak M-document
--	---

6.2.2 Tuchtclassenraad

Indien een tuchtKR georganiseerd wordt, dient de school het CLB hierop uit te nodigen als adviserend lid. Voor een tuchtclassenraad (met het oog op een definitieve uitsluiting, van rechtswege) komt, (indien er een traject loopt) de trajecter; zo niet, komt de onthaler. We vragen het moment van tuchtKR tijdig te communiceren.

Het CLB blijft neutraal en kiest geen partij voor de leerling tegen de school of omgekeerd maar stelt wel het belang van de leerling voorop. Hierin hebben we enkel een adviserende rol, waarbij we vertrekken vanuit een herstelgericht perspectief. Dat wil zeggen dat we samen met de school willen zoeken hoe we een definitieve uitsluiting kunnen vermijden.

Daarom is het belangrijk dat de school tijdig het CLB verwittigt, opdat de CLB-medewerker nog de kans zou hebben om een gesprek te hebben met de leerling en/of ouders voor de classenraad. Idealiter zijn de leerlingen reeds langer gekend en reeds besproken op een MDO/cel. **Daarom vinden we het preventief belangrijk dat CLB tijdig is ingeschakeld in de begeleiding; aanwezigheid op tuchtKR heeft weinig zin als we de leerling helemaal niet kennen**

School en CLB zijn samen verantwoordelijk om hulp aan te bieden aan de leerling en diens ouders bij het zoeken naar een nieuwe school in geval van verwijdering uit de school na tuchtprocedure. Ze werken hieromtrent samen. De taak van het CLB bij leerlingen die van school (dienen te) veranderen bestaat uit:

- Het verstrekken van feitelijke informatie over het passende onderwijsaanbod
- Het geven van de wettelijke info omtrent het inschrijvingsrecht
- Zo nodig en op vraag van de leerling/ouder contact opnemen met de school van voorkeur en afgesproken info met leerling/ouder doorgeven aan de desbetreffende school

6.3 ANDERSTALIGE NIEUWKOMERS

Sinds 2016 ervaren wij in België opnieuw een grote instroom van anderstalige nieuwkomers en vluchtelingen. Hieronder heel wat gezinnen met kinderen, jongeren (niet begeleide minderjarigen) en jongvolwassenen.

Wij stellen een grote impact vast van het “anderstalige nieuwkomer zijn” op de ontwikkeling van de leerling (taalontwikkeling, sociale ontwikkeling in de nieuwe omgeving, het welbevinden van de leerling met o.m. verlies en rouw, trauma, PTSD, ...) en op zijn verdere onderwijsloopbaan. Deze leerlingen hebben meer tijd nodig om zich te integreren in onze schoolse en maatschappelijke context en lopen het risico op onderschatting van hun mogelijkheden. Dit maakt hen tot een zeer kwetsbare groep kinderen en jongeren, die in ons Vlaamse onderwijs terecht komt en die nood heeft aan extra

ondersteuning om op een positieve manier verder te ontwikkelen doorheen hun onderwijsloopbaan en op termijn ook te functioneren in onze maatschappij. Anderstalige nieuwkomers komen uit verschillende contexten (land, taal, cultuur, ...) in ons onderwijs terecht en zijn vaak niet vertrouwd met onze CLB-werking. Zij hebben, net als alle leerlingen recht op onze reguliere werking met inzet van al onze kernactiviteiten: systematische contactmomenten, vaccinaties en bescherming tegen besmettelijke ziekten, vraaggestuurde werking, signaalfunctie, draaischijf, consultatieve leerlingbegeleiding.

Het CLB voorziet voor deze anderstalige nieuwkomers een contactmoment, kort (3 tot 6 maanden) na hun inschrijving op school, zoals decretaal vastgelegd. De doelstelling van dit contact is in de eerste plaats een kennismaking met en een warm onthaal door de CLB-medewerker (onthaler of verpleegkundige). Op een toegankelijke manier stelt de CLB-medewerker zich voor en maakt hij van de gelegenheid gebruik om de essentie van de CLB-werking toe te lichten met oa het belang van vaccineren. De positie die CLB hier als eerste naar voor schuift is die van partner van leerling en ouders.

Anderstalige nieuwkomers zijn leerlingen die uiterlijk op 31 december van het lopende schooljaar vijf jaar of ouder zijn. Het zijn kinderen die ofwel officieel verblijven in een open asielcentrum, ofwel kinderen die gelijktijdig aan al de volgende voorwaarden voldoen op de dag van de voorziene instap in de school:

- Niet het Nederlands als thuistaal of als moedertaal hebben.
- Onvoldoende de onderwijstaal beheersen om met goed gevolg de lessen te kunnen volgen.
- Maximaal 9 maanden ingeschreven zijn in een school met het Nederlands als onderwijstaal (de vakantiemaanden juli en augustus worden niet meegerekend).
- Een nieuwkomer zijn, d.w.z. maximaal 1 jaar ononderbroken in België verblijven.

De school meldt de inschrijving van een anderstalige nieuwkomer zo snel mogelijk aan het CLB. Hiertoe verstuurt de administratief medewerker van het CLB die verantwoordelijk is voor de AN, na elke schoolvakantie (september, herfst, kerst, krokus, Pasen) een mail met opvraging van deze leerlingen, met een exceldoc in bijlage. Hierin wordt volgende info gevraagd: naam en voornaam van de ll., **RRN of BIS, klas, datum inschrijving, telefoonnr of email ouder(s), land van herkomst, thuistaal/landstaal**, andere contactpersoon (familie, voogd, OCMW, ...) met tel.

Op het einde van dit document wordt gevraagd om aan te kruisen of het formulier ivm de vaccinatiestatus van de anderstalige nieuwkomer werd meegegeven. Een goede vaccinatiëgraad is immers belangrijk. Zo is bijvoorbeeld het recentelijk verhoogde voorkomen van mazelen een ernstige reden om dit vaccineren zo optimaal mogelijk te laten verlopen. Het is een verplichte opdracht van het CLB om elke leerling (dus zeker ook AN) vaccinaties aan te bieden, afgestemd op het basisvaccinatieschema en op de afspraken die gemaakt werden betreffende vaccinaties bij vluchtelingen. Vooraleer over te gaan tot inhaalvaccinaties, is het dus nodig om na te gaan welke vaccinaties gezet werden in het land van herkomst. **Hierop zicht krijgen verloopt via een enveloppe die door de juf aan de leerling wordt bezorgd met daarin een formulier in 5 talen (Frans, Engels, Roemeens, Arabisch en Spaans). De bedoeling is dat de ouders het ingevulde formulier terugbezorgen aan de juf. Hoe vlugger dit ingevulde formulier het CLB bereikt, hoe vlugger we kunnen starten met eventuele inhaalvaccinaties.**

Daarom is het ook belangrijk het CLB op de hoogte te brengen bij eventuele latere uitschrijving van de nieuwkomers/ asielzoekers om de opvolging van het schema te kunnen blijven garanderen. Gezien de algemene opdracht betreffende vaccinaties is er extra aandacht nodig voor de ganse groep AN, dus ook voor de kinderen jonger dan 5 jaar. Daarom vragen we om ook die namen te bezorgen.

Het CLB streeft ernaar om een contact te voorzien voor elke anderstalige nieuwkomer. Mits goede afspraken is het mogelijk, het eerste contact uit te voeren gelijklopend met de school (inschrijving, aparte intake, ter gelegenheid van een oudercontact,...).

We proberen in de mate van het mogelijke ook de ouders te betrekken bij dit eerste contact. Voor contact met jonge kinderen is dit aangewezen, bij oudere leerlingen kan het een keuze zijn.

Het gebruik van de dienstverlening van sociaal tolken is betalend. Vanuit ons Netwerk wordt de afspraak gehanteerd:

- indien binnen basiszorg gebeurt de aanvraag en betaling door de school;
- indien binnen uitbreiding van zorg gebeurt de aanvraag en betaling door CLB;
- indien binnen verhoogde zorg wordt de aanvraag gedaan door de school maar kan de betaling gedeeld worden tussen school en CLB.

6.4 BEGELEIDING BUITENGEWOON ONDERWIJS

Als CLB-medewerker zijn we op een systematische, planmatige en transparante wijze betrokken bij overlegmomenten (bv. klassenraden) met de school. We werken schoolondersteunend op het vlak van het planmatig handelen en het bewaken van veranderende opvoedings- en ondersteuningsbehoeften. Het schoolteam baseert zijn ondersteuningsvragen op concrete noden en op een analyse van knelpunten. Wanneer de nodige expertise of middelen niet aanwezig zijn in het multidisciplinaire team van de school zelf, formuleert de school een hulpvraag aan het CLB. Voor een doorverwijzing naar een schoolexterne begeleiding doet het schoolteam wanneer nodig een beroep op de draaischijffunctie van het CLB. Afspraken over wederzijdse verantwoordelijkheid en complementaire samenwerking worden geconcretiseerd in de samenwerkingsafspraken.

6.5 KEUZEPROCESSEN ONDERWIJSLOOPBAAN

We gaan ervan uit dat het zinvol is op alle domeinen rekening te houden met de gevolgen voor de onderwijsloopbaan. Als VCLB Aalst hechten we dan ook veel belang aan actuele en correcte kennis over het onderwijslandschap (richtingen, niveau, inhoud, doelstellingen, scholen, ...) en kennis over de arbeidsmarkt (beroepen, sectoren, evolutie in tewerkstelling, ...) bij onze medewerkers.

Het CLB is neutraal en objectief in zijn informatieverschaffing; medewerkers spreken geen waardeoordeel uit over richtingen en/of scholen. Ze geven netoverstijgende, up to date informatie.

Op vragen van ouders naar het schoolklimaat, het zorgbeleid, ... tracht het CLB eerst de vragen, verwachtingen van de ouders te verhelderen. Vervolgens geven we enkel feitelijke informatie (aantal lln., organisatie zorgbeleid, ...) en verwijzen door naar de school zelf (infomomenten, gesprek dir., ...) om een antwoord te vinden op de subjectieve match van de verwachtingen, vragen van de ouders en de leerling en het aanbod van de school.

We zien het als een maatschappelijk taak om als VCLB Aalst TSO, (D)BSO, Syntra en BuO op te waarderen.

6.5.1 Onderwijsloopbaanbegeleiding op de scharnierenmomenten

Prioritaire scharnierenmomenten zijn voor ons:

- Overgang kleuteronderwijs naar lager onderwijs
- Overgang (buitengewoon) basisonderwijs naar (buitengewoon) secundair onderwijs
- Overgang van de 1e graad naar de 2e graad in het secundair onderwijs
- Overgang van leerlingen uit het 6e jaar ASO/BSO/TSO en 7 BSO

We stimuleren de school om volgende doelen voorop te stellen inzake onderwijsloopbaanbegeleiding op scharnierjaren (3de kk, 6de lj, 2de SO, 6de SO):

- alle leerlingen en hun ouders informeren over de keuzebegeleidingsstrategie a.d.h.v. bv. een brief, artikel in de schoolkrant, ...
- alle leerlingen en hun ouders sensibiliseren voor de keuze bv. a.d.h.v. het keuzedossier 'Op stap naar ...'
- de zelfkennis van alle leerlingen vergroten a.d.h.v. bv. bovenvermelde keuzedossiers
- alle leerlingen en hun ouders krijgen de kans om zich te informeren over het volledige onderwijsaanbod door het CLB a.d.h.v. een brochure, een klassikale uitleg, een infoavond
- alle leerlingen en hun ouders (bv. via het oudercontact) laagdrempelig de kans geven tot het stellen van vragen i.f.v. de keuze aan de school en CLB
- alle leerlingen en hun ouders tijdig (voor de desbetreffende inschrijvings- en opendeurdagen) advies verstrekken n.a.v. een proefkeuze en oriënterend MDO, door middel van bv. een oudercontact, een adviesfiche, ...
- de risicoleerlingen intensief te begeleiden. School en CLB definiëren schooleigen deze groep en werken een aangepaste begeleidingsstrategie uit.

Het CLB kan scholen ondersteunen bij het opstellen van hun beleidsplan rond onderwijsloopbaan. De school maakt een stappenplan op voor het begeleiden van het keuzeprocess. Het CLB heeft naar de leerkracht en de zorg van de school een consultatieve (ondersteunende/coachende) rol bij het doorlopen van dit stappenplan. Ook de informatie-opdracht van het CLB komt daarbij aan bod.

Dit stappenplan kan onder meer volgende zaken inhouden:

- De materialen die hiervoor gebruikt worden in de klas.
- Basisinformatie over het onderwijslandschap, onderwijskiezer, waar nodig over de arbeidsmarkt.
- Andere schoolspecifieke afspraken: o.a. door schoolbezoeken, snuffelstages, ...
- Afspraken rond leerlingen die vastlopen in hun keuzeprocess

Na een MDO met aanwezigheid van het CLB met het oog op overzitten of versnellen in of vanuit 3K, zorgt het CLB tijdig voor de nodige documenten. De school volgt dit concreet op. Het CLB bezorgt na MDO het attest verlengd basisonderwijs.

We bieden ondersteuning bij:

- invullen baso-fiche,
- leerlingen die op 12 jaar na het 4de of 5de leerjaar overstappen naar 1B. Het CLB vraagt om zeker deze lln. in 4de en 5de lj. te agenderen op een zorgoverleg in het eerste tri..
- leerlingen die versneld overstappen naar 1 A. De school van het BaO werkt met de 'Op stap'-reeks van Vrij CLB Netwerk. De school laat weten aan het CLB hoeveel werkboekjes nodig zijn, het CLB plaatst de bestelling, haalt de werkboekjes in Schaarbeek af en bezorgt ze aan de school. De school betaalt de factuur aan het Vrij CLB Netwerk.

De secundaire scholen zorgen zelf voor hun bestelling van de werkboekjes 'Op stap' voor het 2de en 6de SO.

Ivm het inschrijvingsbeleid kan iedereen op de site www.naarschoolinaalst.be de nodige info alsook volzet verklaringen vinden.

6.5.2 Informatie-opdracht : collectief informeren

Wij garanderen objectieve informatie over de structuur en organisatie van het onderwijs en over het volledige onderwijsaanbod (netoverstijgend). Ook voor informatie over aansluiting onderwijs, arbeidsmarkt of dagbesteding kunnen mensen bij ons terecht.

Bij de overgang van basis naar secundair (BASO) ondersteunt het CLB de acties van de school door het aanbieden van:

- o een klassikale uitleg aan de leerlingen met infofolder
- o een jaarlijks netoverstijgend infomoment met scholenbeurs voor ouders en leerlingen

Bij de overgang na de eerste graad SO ondersteunt het CLB de acties van de school door het aanbieden van:

- o een infofolder tijdens de klassikale uitleg aan de leerlingen
- o info aan te bieden over de tweede graad, aansluitend op de infoavond van de school

Bij de overgang na het 6de SO ondersteunt het CLB de acties van de school door het aanbieden van:

- o klassikale info adhv de brochure “Wat na het SO” aan de leerlingen
- o een infoavond voor de ouders en leerlingen

6.5.3 Begeleiden van onderwijsloopbaan gewoon onderwijs

Bij de overgang basisonderwijs – buitengewoon onderwijs kunnen de leerling en de ouders vergezeld worden door iemand van het CLB bij het bezoek aan de school voor buitengewoon onderwijs. Wie het begeleidingstraject naar BuO uitvoert, betreft altijd alle partijen, zeker ook de leerling zelf en zijn/haar beleving van herhaald falen.

Ivm de heroriënteringen met kerst en juni verwachten we van de secundaire school dat ze op de verwijzing van de leerling naar het CLB een indicatie meegeven van het wenselijke niveau (TSO, BSO, ...) en het interessegebied van de leerling.

6.5.4 Aandacht voor ongekwalificeerde uitstroom

In het **kleuteronderwijs** wordt er met de school binnen de samenwerkingsafspraken bekeken hoe er kan ingezet worden op het voorkomen van ongekwalificeerde uitstroom:

- o Aandacht voor kleuterparticipatie binnen de samenwerkingsafspraken met de school.

In het **basisonderwijs** wordt er met de school binnen de samenwerkingsafspraken bekeken hoe er kan ingezet worden op het voorkomen van ongekwalificeerde uitstroom:

- o Aandacht voor het oriënteringsbeleid vanuit het basisonderwijs naar 1A en 1B.
- o Aandacht voor leerlingen met schoolse achterstand in het 4de en 5de leerjaar.

In het **secundair onderwijs** wordt er met de school binnen de samenwerkingsafspraken bekeken hoe er kan ingezet worden op het voorkomen van ongekwalificeerde uitstroom:

- o In kaart brengen van leerlingen die 2 of meer jaren schoolse achterstand hebben.
- o In kaart brengen van spijbelcijfers voor specifieke groepen.
- o Preventief inzetten op moeilijke klasgroepen (NAFT).
- o Bekijken hoe herstelgericht groepsoverleg een plaats kan krijgen binnen de tuchtprocedure.
- o Rolverdeling en samenwerking met NAFT-aanbieders wordt geconcretiseerd.
- o VCLB Aalst neemt deel aan de LOPs in de verschillende regio's.
- o VCLB Aalst werkt samen met het 'netwerk samen tegen schooluitval' en POWER.

Formuleren van gemotiveerde adviezen bij overgangen schoolverlaters uit het buitengewoon lager onderwijs:

Ons CLB heeft met de scholen BuBaO goede afspraken rond het opvolgen van de schoolverlaters die de overgang moeten maken naar het secundair onderwijs. Dit wordt vastgelegd in het 'stappenplan schoolverlaters'. Voor alle schoolverlaters is er bespreking op school en wordt een begeleidingstraject opgestart. Afhankelijk van de keuze/overgang die gemaakt wordt, zorgt ons CLB voor informatie, ondersteuning en eventuele verslaggeving.

Attestwijzigingen:

Aan een wijziging van een verslag naar een ander type of opleidingsvorm gaat steeds een HGD-traject vooraf. In het buitengewoon onderwijs kan dit niet in de loop van een schooljaar.

Terugkeer uit het buitengewoon onderwijs in het kader van het M-decreet:

Het M-decreet voorziet evaluatie van leerlingen uit het buitengewoon onderwijs en mogelijke terugkeer van die leerlingen naar het regulier onderwijs.

Voor de scholen buitengewoon onderwijs die wij begeleiden zijn er goede afspraken gemaakt rond evaluatie van leerlingen. Wanneer de mogelijkheid zich voordoet dat een leerling de overstap maakt naar het gewoon onderwijs, wordt tijdig een begeleidingstraject opgestart. Vertrekkend vanuit de actuele onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerlingen, leerkrachten, ondersteuningsteam, context van de leerling, ... wordt grondig in kaart gebracht of een terugkeer aan de orde is. We bekijken samen wat een terugkeer concreet zou betekenen voor deze leerling bij inschrijving in een nieuwe school en helpen ondersteuning opstarten indien nodig. Daarbij worden ouders/leerlingen maximaal betrokken.

Evaluatie basisaanbod:

Bij een inschrijving in het type basisaanbod voorziet het M-decreet een tweejaarlijkse evaluatie in het BuBaO en een evaluatie op het einde van de opleidingsfase in het BuSO door de klassenraad en het CLB. Als de klassenraad en het CLB op basis van de evaluatie, en in overleg met de ouders en met betrokkenheid van de leerling, beslissen dat de aanpassingen disproportioneel of onvoldoende zijn om de leerling het gemeenschappelijk curriculum of een individueel aangepast curriculum te laten volgen in een school voor gewoon onderwijs, motiveert het CLB dit in een addendum bij het verslag.

6.5.6 Overzicht verplichte adviezen door het CLB

In volgende situaties is er een verplicht advies van het CLB nodig en daarom wenst het CLB in deze situaties betrokken te worden :

In het (buitengewoon) kleuteronderwijs (KO):

- Advies bij *verlengd verblijf* in het gewoon KO.
- Advies bij *verlengd verblijf* in het gewoon KO voor een kleuter die minder dan 250 halve dagen aanwezig was in het KO (op vraag school).

- Advies bij *verlengd verblijf* in het buitengewoon KO van een 6- resp. 7- jarig kind in het 1e resp. 2e jaar van de leerplicht.
- Overleg tussen school en CLB vooraleer de school beslist over zittenblijven in het gewoon KO.

In het (buitengewoon) lager onderwijs (LO):

- Advies bij een vervroegde instap van een 5-jarige leerling in het LO.
- Advies bij een vervroegde instap van een 5-jarig kind in het BuBaO.
- Advies bij een verlengd verblijf in het (buiten)gewoon basisonderwijs, van een 14-jarige leerling.
- Overleg tussen school en CLB vooraleer de school beslist over zittenblijven in het LO.
- Deelname aan klassenraad met oog op de definitieve uitsluiting van een leerling (adviserend).

In het (buitengewoon) secundair onderwijs (SO):

- Advies aan de ouders bij instap in het buitengewoon SO na de zomervakantie van het jaar waarin de leerling 12 jaar wordt (gemotiveerd advies komt in het verslag voor toegang BuO).
- Deelname aan klassenraad met oog op de definitieve uitsluiting van een leerling (adviserend).
- Binnen BuSO OV 1,2 en 3 wordt CLB betrokken indien ingeschat wordt dat er dient afgeweken te worden van de gewone duur of het doel van de betreffende opleidingsvorm'.
- Deelname aan klassenraad in geval van afwijking op toelatingsvoorwaarden tot het SO voor Anderstalige Nieuwkomers.
- Afsluiten overeenkomst met zorgboeren (in overleg met school) voor jongeren met leerplichtproblemen.
- ~~Vanaf 2020-2021: een (niet bindend) advies van het CLB bij het overzitten:~~
- Overzitten na een A-attest in het geval van studieverandering.
- Overzitten na een B-attest, met of zonder studieverandering.

In het deeltijds beroepssecundair onderwijs (DBSO) / de leertijd:

- Voorafgaand positief advies aan de school bij vervroegde instap (= voor 14-jarigen) in DBSO of leertijd.
- Deelname aan klassenraad (DBSO) met oog op de definitieve uitsluiting van een leerling (adviserend).
- Deelname aan klassenraad (DBSO) in geval van afwijking op toelatingsvoorwaarden tot het DBSO voor Anderstalige Nieuwkomers.
- Toeleiding naar een NAFT (Naadloos flexibel traject) op advies van het CLB en na screening door het centrum voor deeltijds onderwijs (CDO).

Bij huisonderwijs:

- Verlenen van vrijstelling van deelname aan examens van de Examencommissie in geval een leerling niet in de mogelijkheid is de examens met succes af te leggen door een mentale handicap, schoolse vertraging of ernstige leerstoornis.
- Na aanvraag van ouders bij een CLB van hun keuze.
- Meedelen van de beslissing m.b.t. vrijstelling van deelname aan examens aan ouders en AgODi.
- (Event.) indienen van gemotiveerd bezwaar bij overstap van regulier naar huisonderwijs tijdens het schooljaar, van een leerling uit een school waarmee wordt samengewerkt (termijn respecteren!).

Bij revalidatie tijdens de uren door externen (in (Bu)BaO en (Bu)SO):

- Advies in geval van revalidatie gedurende max. 150 min/week (inclusief verplaatsing) na ziekte of ongeval.

- Gunstig advies CLB-arts in geval van revalidatie die 150 min/week overschrijdt, na overleg met klassenraad en ouders.
- Advies in geval revalidatie bij leerlingen met een specifieke onderwijsgerelateerde behoefte waarvoor een handelingsgericht advies is gegeven.

Aanmelding voor een NAFT-traject:

- Een school heeft toegang tot een NAFT-traject na het doorlopen van een HGD-traject CLB dat samenwerkt met de school.
- Een leerling kan een NAFT-traject volgen op voorstel van het bevoegde CLB voor de school, en indien de school, de betrokken personen en de leerling akkoord gaan.

Verplichte adviezen in het kader van het M-decreet:

- Bij de overstap naar het buitengewoon onderwijs (BuBaO en BuSO).
  - Opmaak Verslag voor toegang tot BuO.
- Bij ondersteuning van een leerling met specifieke onderwijsbehoeften binnen het gewoon basis en secundair onderwijs (zonder verslag).
  - Opmaak gemotiveerd verslag.
- Bij een individueel aangepast curriculum (IAC) binnen het gewoon onderwijs.
  - Opmaak Verslag.

6.6 SYSTEMATISCHE CONTACTEN & VACCINATIES EN PROFYLACTISCHE MAATREGELEN

Algemeen

Preventieve gezondheidszorg binnen het CLB heeft als doel:

- Bevorderen van gezondheid, groei en ontwikkeling.
- Het normale groei- en ontwikkelingsproces bevestigen.
- Tijdig risicofactoren, signalen en symptomen van gezondheids- en ontwikkelingsproblemen detecteren.

Dit realiseert het CLB door, in samenwerking met school, volgende te organiseren:

- Systematische contactmomenten.
- Vaccinatiemomenten.
- Profylactische maatregelen (tegen verspreiding van besmettelijke ziektes).

Deze 3 activiteiten gebeuren voor doelgroepen die wettelijk vastgelegd zijn.

Daarnaast staat het medisch team van het CLB ook in voor:

- Individuele opvolging rond bepaalde problematieken in het kader van:
  - Opvolging na systematisch contactmoment (met toestemming en na afspraak met leerling of ouders).
  - Vraaggestuurde werking naar aanleiding van een vraag van leerling, ouders of school (bijvoorbeeld in het kader van zorgen rond zicht of gehoor buiten het systematisch contactmoment, rond voedingsgewoonten, rond hygiëne,...).
- Draaischijffunctie:
  - Bij een onthaal of traject kan dit leiden tot verwijzing naar verdere hulpverlening waarbij het CLB de draaischijffunctie opneemt tussen de betrokken partners.

Onze artsen en verpleegkundigen die instaan voor de preventieve gezondheidszorg beschikken over de nodige competenties om dit op een kwalitatieve manier te doen. Er wordt op ons centrum per

onderzoeksgroep/per leerling nagedacht over kwaliteitscriteria voor een goede praktijk, er wordt bijgestuurd waar nodig. We vinden het belangrijk extra in te zetten op goed uitgewerkte en verstaanbare informatie voor ouders en leerlingen, en zeker in voorbereiding van contacten voor bepaalde doelgroepen (bv. leerlingen uit het buitengewoon onderwijs en anderstalige nieuwkomers). Het CLB beschikt over een infrastructuur en een uitrusting waardoor de algemene consulten kwaliteitsvol kunnen worden uitgevoerd en de reglementering op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer nageleefd kan worden. De meeste onderzoeken gaan dan ook hier door.

In het basisonderwijs vergezellen de leerkrachten de leerlingen van hun groep.

Bij de organisatie van de algemene consulten streven we ernaar om aan alle leerlingen de zorg te verlenen die in het consult voorzien is, dit vraagt een zekere tijd (een splitsing van de klas is soms de enige oplossing). We zoeken naar een compromis dat noch de kwaliteit van het consult noch de pedagogische opdracht van de school schaadt.

Het CLB overlegt met de school over aankomst- en vertrektijden, waarbij de school zich zo soepel mogelijk opstelt.

Hoe de verplaatsing van en naar het CLB gebeurt, wordt in overleg met de school bepaald. Afhankelijk van de afstand tot de school kan dit te voet, met de lijnbus of met de bus voorzien door het CLB zijn. Toezicht op de leerlingen op de bus en in de wachtzaal is de verantwoordelijkheid van de school. Op sommige scholen gaan de onderzoeken op school door in een hiervoor ingericht lokaal. Voor sommige leeftijdsgroepen gaat het onderzoek altijd op school door.

Voor onderzoeken die op school doorgaan, vraagt het CLB een **lokaal** dat aan bepaalde voorwaarden voldoet. Deze voorwaarden zijn wettelijk vastgelegd. We vragen :

-een goed uitgerust lokaal op school (cfr. BVR 14/11/08, draaiboek infectieziekten)

- zichtbaar voor leerlingen of vlot bereikbaar waar een gericht medisch consult, een testafname of een gesprek met leerlingen en/of ouders gedurende een ganse activiteit ongestoord en kwalitatief kan doorgaan;
- beantwoordend aan de vereisten van de algemene hygiëne (o.a. mogelijkheid om handen te wassen), en voldoende aan het comfort en de veiligheid op vlak van verlichting, vloeren en wanden, meubilair, brandrisico;
- dat de discretie en de privacy van de medische onderzoeken waarborgt: geen toegang en doorloop voor en van derden, geen inkijk en meeluisteren mogelijk;
- in het lokaal waar de leerlingen zich ontkleden wordt een temperatuur van +22°C voorzien.

-de mogelijkheid om vooral in het kader van registratie in LARS of opzoeken van informatie, gebruik te kunnen maken van een vlotte internetverbinding.

6.6.1 Systematische contactmomenten

Voor wie zijn er systematische contactmomenten voorzien?

- 1ste jaar kleuteronderwijs (of de leeftijdscohorte 3-jarigen) met ouders
- 1ste leerjaar (of de leeftijdscohorte 6-jarigen)
- 4de leerjaar (of de leeftijdscohorte 9-jarigen)
- 6de leerjaar (of de leeftijdscohorte 11-jarigen)
- 3de jaar van het secundair onderwijs (of de leeftijdscohorte 14-jarigen)
- Bij leerlingen die op basis van leeftijd de overstap hebben gemaakt naar 1B van het secundair onderwijs en die nog niet het onderzoek van 6de leerjaar/11 jaar kregen.

De systematische contactmomenten zijn verplicht.

Tijdens deze systematische contactmomenten worden groepen leerlingen door een arts en/of een verpleegkundige gezien. Sommige gaan op school door, andere op het centrum. Actieve medewerking van de school is nodig om hierover afspraken te maken.

Er wordt veel nadruk gelegd op het **betrekken van ouders bij eerste kleuters** aangezien zij een grote meerwaarde zijn om info te geven over hun kind en de interactie tussen ouder en kind. Met medewerking van de school wordt dit zo georganiseerd dat de ouders daarbij maximaal aanwezig kunnen zijn.

Wat betreft het consult in het 3de SO willen we vanaf 22-23 de methodiek 'Gezond Leven? Check het Even!' stapsgewijs implementeren (<https://www.vwvj.be/nl/wat-gezond-leven-check-het-even>). We proberen dit uit op 3 scholen.

DOEL van deze methodiek:

- de eigen kracht van jongeren ten aanzien van hun leefgewoonten, gezondheid en welbevinden versterken
- vroegtijdige detectie van en interventie voor psychosociale problemen

GLCE werd ontwikkeld met de steun van de Vlaamse overheid:

- Het is een methodiek die oorspronkelijk in Nederland werd ontwikkeld en door de VWVJ volledig werd aangepast aan de Vlaamse context. Dit verliep in nauwe samenwerking met de partnerorganisaties Eetexpert, Sensoa, VAD, Vlaams Instituut Gezond Leven en VLESP.
- Met de medewerking van verschillende CLB's is de Vlaamse versie van 'Gezond leven? Check het even!' vervolgens onderzocht op haalbaarheid in CLB en op validiteit.
- Gestuwd door de gunstige onderzoeksresultaten en met een gunstig advies van de Vlaamse werkgroep Bevolkingsonderzoek is vanaf schooljaar 2021-2022 een brede implementatie voorzien. Door corona hebben veel CLB's, waaronder ook wij, dit uitgesteld naar volgend schooljaar (dus 2022-2023).

DE METHODIEK OMVAT:

- een online vragenlijst voor de jongere
- met online feedback op maat van de antwoorden van de jongere
- gevolgd door een consult/gesprek met de CLB-arts en/of CLB-verpleegkundige dat inpijkt op de vragen/zorgen die de jongere aangeeft in de online check
- Thema's die aan bod komen zijn gezondheid, relaties, lichaam, seksuele ontwikkeling, gevoel en alcohol, drugs & gamen.

DE RODE DRAAD:

- Zowel bij de ontwikkeling als bij de uitvoering van de methodiek vormen de principes en technieken van '**Motiverend werken**' de rode draad.

Heel concreet is het de bedoeling dat de online vragenlijst maximaal 2 weken voor het onderzoek door de jongere wordt ingevuld. Dit zou op school gebeuren onder toezicht van een CLB-medewerker en neemt ongeveer een lesuur in beslag. De vragenlijst kan ingevuld worden op computer, tablet of smartphone. Jongeren kunnen bij bepaalde vragen aangeven dat ze online informatie wensen over een bepaald onderwerp, of dat ze een gesprek wensen met iemand van het CLB. Ook zijn er bepaalde antwoorden die als 'zorgwekkend' beschouwd worden. De jongere zelf krijgt na het invullen van de vragenlijst feedback alsook de eventuele gevraagde informatie en ook de CLB-medewerker die het onderzoek uit zal voeren, krijgt hiervan een rapport. De CLB'er ziet daarbij over welke thema's de jongere een vraag heeft of wat hij/zij wil bespreken en ziet daarnaast welke eventueel zorgwekkende antwoorden er gegeven zijn die een gesprek noodzakelijk maken. Op het moment van het onderzoek kan op die manier een gesprek op maat gevoerd worden met de jongere, over vragen en thema's die voor die jongere van belang zijn.

Uit de haalbaarheidsstudies blijkt dat er bij iets meer dan de helft van de jongeren een gesprek nodig is, ofwel op vraag van de jongere zelf, ofwel omwille van zorgwekkende signalen uit de vragenlijst. Bij iets minder dan de helft van de jongeren is er op basis van hun antwoorden geen gesprek nodig tijdens het medisch onderzoek.

Doordat we op voorhand weten met welke jongeren we over welke thema's een gesprek moeten voeren, kan de tijd tijdens het consult efficiënter benut worden. Het medisch onderzoek op zich blijkt over het algemeen ongeveer even lang te duren als nu het geval is, het afnemen van de vragenlijst op voorhand is uiteraard wel een extra tijdsinvestering.

Het systematisch contact gaat wel degelijk door met alle jongeren van de 3des (niet enkel de zorgwekkende). Deze methodiek heeft linken met de eindtermen die scholen dienen te behalen ivv gezondheid. Ook scholen werken met bevragingen rond welbevinden. Het is belangrijk dat dit afgestemd wordt op elkaar. Ook het tijdstip van afname zal invloed hebben op de antwoorden. De scholen zijn vragende partij om globaal feedback te krijgen voor hun school en hun klassen. Er is ook een filmpje dat toont hoe het onderzoek 3 SO in zijn werk gaat [Gezond leven? Check het even! \(Vlaanderen, versie 2019\)](#)

6.6.2 Selectieve contactmomenten

Dit zijn extra individuele contacten waarbij één of meerdere onderzoek-items worden onderzocht. Deze kunnen gepland worden op initiatief van de ouders, het CLB of de leerling zelf. Ze behoren tot het verzekerd aanbod. Selectieve contactmomenten worden enkel gedaan met toestemming van ouders en/of leerlingen (conform decreet rechtspositie minderjarigen, zie later). Het CLB en de school proberen daarvoor leerlingen en ouders te motiveren. Deze onderzoeken kunnen zowel op het centrum als op school uitgevoerd worden.

6.6.3 Vaccinaties

Het CLB houdt rekening met de vaccinatiekalender die aanbevolen wordt door de Hoge Gezondheidsraad. Het doel is dat alle leerlingen de vereiste immuniteit verwerven. We streven naar 95% gedocumenteerde vaccinatiegraad, de vooropgestelde drempel door de WGO. Vaccinaties mogen ook door de huisarts of kinderarts gegeven worden.

Voor elk vaccinatiemoment krijgen de ouders een brief met meer informatie over de vaccinatie en de mogelijkheid om toestemming te geven voor de vaccinatie door het CLB. Ook bevat deze brief enkele vragen om een risico-inschatting te maken voor vaccinatie door het CLB.

Vaccinatiemomenten:

- 1ste leerjaar/6-jarigen: vaccinatie tegen polio, tetanus, kroep en kinkhoest. Gebeurt tijdens het systematisch contactmoment
- 5de leerjaar/10-jarigen: vaccinatie tegen mazelen, bof en rodehond
- 1ste middelbaar/12-jarigen: vaccinatie tegen HPV (2 vaccins met interval van 6 maanden)
- 3de middelbaar/14-jarigen: vaccinatie tegen tetanus, kroep en kinkhoest. Gebeurt tijdens het systematisch contactmoment

Controle van de vaccinatiestatus hoort bij elk systematisch contactmoment. Indien aangewezen biedt het CLB inhaalvaccinaties aan (mits toestemming van de ouders of van de meerderjarige leerling).

In schooljaar '21-'22 is het VCLB Aalst gestart met een vaccinatieteam. Het vaccinatieteam bestaat uit 3 verpleegkundigen die onder andere in duo/trio volgende leerjaren vaccineren :

5de leerjaar

1ste secundair

Scholen verwittigen het CLB in het geval van een besmettelijke ziekte (of het vermoeden ervan) bij een leerling van de school. **Deze melding gebeurt telefonisch en niet per mail om er zeker van te zijn dat de melding ontvangen is.** De persoon aan telefoon geeft je door aan wie het aanmeldingsformulier mag gemaïld worden. Er worden dan maatregelen genomen die de verspreiding verder moeten voorkomen.

Het CLB beschikt hiervoor over een draaiboek infectieziekten en neemt maatregelen overeenkomstig de richtlijnen infectiebestrijding van het Agentschap Zorg en Gezondheid. De lijst van de te melden ziekten aan het CLB wordt in het begin van elk schooljaar doorgegeven aan de schooldirecties.

Rond de problematiek van luizen en luizenbehandeling heeft ons CLB een stappenplan. Dit stappenplan is in de scholen gekend en wordt ook gevolgd. In uitzonderlijke gevallen (hardnekkigheid) kan door het CLB een individueel traject opgestart worden.

7 VERSTERKEN VAN HET SCHOOLTEAM

7.1 BEELDVORMING EN SIGNAALFUNCTIE

De CLB-medewerkers streven ernaar een duidelijk zicht te hebben op de mogelijkheden en ondersteuningsnaden van een schoolteam binnen de vier begeleidingsdomeinen. Hiervoor verzamelen we gegevens over de scholen. Welke gegevens verzameld worden, kan vanuit vaststellingen van het CLB gebeuren maar **bij voorkeur vanuit gezamenlijk afgesproken prioriteiten tussen school en CLB, om vaststellingen te objectiveren.** Deze gegevens worden gebruikt om het schoolteam te versterken in functie van een kwaliteitsvolle leerlingenbegeleiding.

Het CLB streeft ernaar om scholen een referentiepunt voor te houden op basis van SES-kenmerken op niveau van de VCLB Aalst-scholen maar ook op VCLB Archipel-niveau. Scholen kunnen hun werking daar dan aan spiegelen.

7.2 CONSULTATIEVE LEERLINGENBEGELEIDING

Consultatieve leerlingenbegeleiding heeft als doel leraren/het schoolteam te versterken bij de invulling en uitvoering van de verhoogde zorg op de vier begeleidingsdomeinen. De CLB-medewerkers bieden consultatieve leerlingenbegeleiding aan naar aanleiding van een vraag van de school en/of op eigen initiatief bij terugkerende problemen met leerlingen (individuele leerlingen of een groep van leerlingen).

Voor meer info verwijzen we naar '4.1 het zorgcontinuüm'.

8 HOE ORGANISEREN WE ONZE WERKING?

8.1 ORGANISATIESTRUCTUUR VAN ONS CLB

Ons CLB bestaat uit verschillende teams, elk met een eigen taakinvulling en verantwoordelijkheid.

Het **medisch team** bestaat uit artsen en verpleegkundigen. Zij volgen de gezondheid van alle leerlingen op. Het medisch team verzorgt de systematische contactmomenten (nieuwe naam voor medisch onderzoek), vaccinaties en vragen rond besmettelijke ziekten. Aan elke school is telkens een verpleegkundige als medisch contactpersoon verbonden.

Voor de vraaggestuurde werking zijn de scholen gelijkmatig verdeeld onder **team A en B**. In elk team zitten contactpersonen (onthalers) die het eerste aanspreekpunt zijn van leerlingen, ouders en scholen. Aan elke school is één contactpersoon verbonden. Tevens zitten in elk team CLB-begeleiders (trajecters). De CLB-begeleider gaat verder aan de slag met vragen die de (medisch) contactpersoon hem doorgeeft en werkt vooral leerlingnabij. Binnen elk team wordt afgesproken wie de collectieve informatie aan leerlingen en ouders over het onderwijslandschap en de arbeidsmarkt verzorgt (infoavonden en de klassikale infomomenten).

Het **administratief team** zorgt voor de logistieke ondersteuning en het eerste onthaal. Aan elke school is een administratief medewerker verbonden.

Het **directieteam** bestaat uit de directeur, die instaat voor de strategische werking en het personeelsbeleid, de coördinator van het centrum staat in voor de kwaliteitsvolle inhoudelijke werking, de interne en externe communicatie en praktische ondersteuning.

Het Vrij CLB Aalst ervoor gekozen om een intercultureel **bemiddelaar/brugfiguur** voor 7u in dienst te nemen om het kansenbevorderend werken op het CLB te ondersteunen.

8.2 VERLOOP VAN EEN CLB-TRAJECT

Alle hulpvragen van de leerling, de ouders en de school worden eerst onthaald en de vraag wordt verhelderd door de CLB-contactpersoon. Als deze gedispatcht worden naar een CLB-begeleider neemt deze contact op met de hulpvrager.

Alle verdere communicatie en overleg gebeurt dan met de CLB-begeleider. De CLB-begeleider houdt de school op de hoogte van het verdere verloop en de vordering van het traject via persoonlijk contact, mail, telefoon, deelname aan het zorgoverleg/de cel, klassenraad, ...

Een traject wordt afgesloten als:

- na kortdurende begeleiding (10 interventies/6 maanden) het doel het doel (dat in het begin van het traject is afgesproken) is bereikt.
- de regie van de hulpverlening wordt na doorverwijzing effectief overgedragen naar een andere hulpverleningsinstantie (bv. CGG, OCJ, ...) of, ingeval de opmaak van een GV/V, naar het ondersteuningsnetwerk en de school, na het opstartoverleg en de ondersteuning loopt vlot.
- de hulpvrager eenzijdig de CLB-begeleiding opzegt.
- de leerling overstapt naar een andere school, niet verbonden aan ons CLB: zo nodig warme overdracht.

Alvorens af te sluiten toetst een trajecter dit uiteraard eerst af bij de ll/ouder en overlegt hieromtrent met de onthaler; bij twijfel ook overleg met de school. Na het afsluiten van het traject komt de regie van de zorg terug bij de school in verhoogde of basiszorg. Bij een soortgelijke nieuwe vraag van dezelfde leerling komt in eerste instantie en in de meeste gevallen deze vraag terug bij dezelfde trajecter. Bij een compleet nieuwe vraag komt deze terug op de dispatch en wordt daar bekeken wie deze vraag opneemt.

Indien de leerling verandert van school (bv. een volgend schooljaar) binnen het werkgebied van VCLB Aalst dient door de trajecter overwogen te worden of het traject kan afgesloten worden. Zo ja, dient een warme overdracht plaats te vinden met de nieuwe trajecter.

Na elke schoolvakantie krijgt de directeur of de zorgco./leerlingenbegeleider een overzicht van welke leerling in traject zit en bij wie en bij welke ll.n. een traject beëindigd is.

De CLB-medewerker koppelt, in afspraak met de leerling en/of de ouders, relevante gegevens, feiten en/of het resultaat van zijn/haar interventies terug naar het zorgteam van de school. De zorgco. van de school zorgt waar nodig op zijn/haar beurt voor de doorstroming naar de betrokken lkr.

Indien de CLB-medewerker de zorg indiceert en advies verleent aan de ll./ouders n.a.v. bv. een onderzoek, kan iemand van de school daar reeds bij betrokken worden mits toestemming van de ll./ouders, gegeven aan het CLB.

Er wordt over gewaakt dat de ll./ouders hierover in alle sereniteit kunnen beslissen.

8.3 PARTICIPATIE IN HET CENTRUMBELEID - BELANGHEBBENDENMANAGEMENT

Decretaal zijn er geen vereisten omtrent participatie in het CLB-beleid. Als partners in leerlingenbegeleiding vinden we echter participatie in het centrumbeleid belangrijk. Volgende aspecten onderscheiden we hierin en willen we realiseren door:

- Ontmoeting met schooldirecties: we sluiten graag aan op de Codi-vergadering van elke SG in okt-nov
- Informatie verstrekken over de CLB-werking: via een 'nieuwsbrief' brengen we zowel schooldirecties als zorgco's/leerlingenbegeleiders trimesterieel op de hoogte van veranderingen in of stavaza van de CLB-werking
- Expertise delen: tweemaal per jaar willen we via een 'vormingsmoment', in afstemming met PB en ONW/ENW, expertise delen met zorgco's/leerlingenbegeleiders en schooldirecties

Het Vrij CLB Aalst neemt deel aan de centrumraden van CLW De Kering.

8.4 SAMENWERKINGSAFSPRAKEN

Om te eindigen waarmee we begonnen zijn: dit document wordt best gebruikt als referentiepunt, basisdocument in de bespreking van de samenwerkingsafspraken. Het is dus een middel om in gelijkgerichtheid toch te komen tot schoolspecifieke afspraken, d.w.z. afgestemd op de typische noden van de school, haar leerlingen en ouders.

Deze concrete, schoolspecifieke afspraken, data en verbeterpunten of prioriteiten worden uitgeschreven in de samenwerkingsafspraken en meer bepaald in de hoofdstukken 5 tem 8. Hoofdstuk 8 zien we als een verslag van de bespreking. Belangrijk is hierbij op het einde nog eens de prioriteiten naar het nieuwe schooljaar samen te vatten.

- **Het initiatief voor de bespreking maar ook de afwerking en redactie van de samenwerkingsafspraken ligt bij de school.** Overleg omtrent de samenwerkingsafspraken zijn een uitgelezen moment om voorbereid naar elkaar in de samenwerking punten voor borging alsook verbeterpunten aan te brengen.

Om een goede samenwerking en afstemming te kunnen opzetten en nadien te evalueren, is het belangrijk dat de directeur liefst samen met zorgcoördinator/leerlingenbegeleider en andere direct betrokkenen bij het zorgbeleid van de school/scholengemeenschap, mee aan de tafel gaat zitten. Hierbij denken we aan de Pedagogische Begeleiding en/of het ondersteunings- en expertisecentrum. Vanuit het CLB zitten uiteraard de contactpersoon en medisch contactpersoon (of arts) aan tafel, alsook één CLB-begeleider die vertrouwd is met het zorgbeleid van de school.

- We achten we het ook belangrijk dat ook andere partijen zoals in eerste instantie de **leerkrachten** (via bv. een personeelsvergadering, een flyer, ...) maar ook de **leerlingen en hun ouders** (via bv. de leerlingen- en/of ouderraad, een infoavond, ...) en sowieso het **inrichtend bestuur** (in se via de centrumraad, ...), worden **geïnformeerd** over de voornaamste krijtlijnen van de afspraken tussen school en CLB, maar ook op één of andere manier kunnen worden betrokken bij de **evaluatie** van de samenwerking.

We vatten de samenwerkingsafspraken op als een **procesgericht instrument (PDCA) waarin actiepunten/verbeterpunten op een termijn van 1,2 of 3 jaar kunnen gepland worden maar waarin ook kan weergegeven worden wat goed loopt, waarover we tevreden zijn**. Soms ontwikkelen acties zich ook spontaan ngl. de vraag of het incident gedurende het jaar. Het is belangrijk deze mee op te nemen in de samenwerkingsafspraken van het komende schooljaar.

Indien bepaalde verbeterpunten uit de voorgaande jaren en na evaluatie zijn geïmplementeerd, dan worden deze opgenomen in de schoolspecifieke afspraken.

Om de bespreking van de samenwerkingsafspraken vlot en efficiënt te laten verlopen is het zinvol om planning van data e.d. tot een minimum te beperken en dit te bespreken met de respect. teamleden voor of na de vergadering.

We moedigen aan om een probleem, een fenomeen te objectiveren om van daaruit acties te formuleren. Bv. de school voelt aan dat er op maandag toch veel gespijeld wordt, we objectiveren dit door cijfermatig dit in kaart te brengen.

- We streven naar **consensus** in de afspraken tussen school en CLB. Beide partijen of teams kunnen in consensus hun opmerkingen, ervaringen of standpunten inschrijven in dit geheel. Indien geen consensus wordt bereikt, kan elk individueel zijn/haar opmerkingen, ervaringen of standpunten in de BB kwijt. Op die manier kan een confronterende samenwerking of dialoog worden weergegeven.

- School en CLB informeren elkaar over hun **nascholingsbeleid** omtrent leerlingenbegeleiding dmv deze samenwerkingsafspraken maar o.a. ook via het zorgoverleg/cel. Het CLB en de school gaan in gezamenlijk overleg na voor welke taken ze bijkomende nascholing nodig hebben om hun afspraken te kunnen nakomen. Als VCLB Aalst moedigen we aan om, zo mogelijk, gelijklopend of samen met de leerlingenbegeleiding nascholing te volgen. Welke kansen zien school en CLB om samen professionalisering te volgen en/of te organiseren?

We evalueren **jaarlijks** de samenwerkingsafspraken, hetzij op het einde van het schooljaar, hetzij bij het begin van het nieuwe schooljaar. Indien wenselijk kan een tussentijdse evaluatie. De jaarlijkse evaluatie van de samenwerkingsafspraken valt samen met het bepalen van de samenwerkingsafspraken voor het volgende schooljaar. Dus evaluerend vooruit kijken.

We nemen aan dat de samenwerkingsafspraken gehandtekend in elkaars bezit zijn tegen ten laatste **11/11**.